Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 27 июнь 1973 йил, чоршанба ◆ № 149 (15.623). ◆ Баҳоси 2 тийин.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга ошира бориб, беш йиллик учинчи йили топшириқларини ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, маҳсулот реализация қилиш ҳажми ва кўпчилик энг муҳим буюмлар ишлаб чиқариш юзасидан 1973 йилги олти ойлик планни муддатидан илгари 25 июнда бажардилар.

Шаҳар корхоналарида беш йиллик план топшириқларини барвақт бажариш учун мусобақага бошчилик қилган Тошкент тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчилари Л. Казанцева ва Е. Губина ташаббуси, Чкалов номли авиация заводининг фрезерчиси А. Девятова, «Ташсельмаш» заводининг слесари М. Мўйдиновнинг ташаббуслари кенг кўламда қўллаб-қувватланди.

Шу мусобақада «Микond» заводи, В. И. Ленин номли Электрон-техника заводи, «Ташкенткабель», Трактор заводи, «Эталон», Консерва заводи, Тўқимачилик комбинати, Триnотаж фирмаси, Кўзгу-мебель фабрикаси ва Парфюмерия фабрикаси, Иккинчи ун комбинати ва бошқа бир қанча корхоналарнинг коллективлари янги-янги марраларга эришдилар.

Ой охиригача шаҳар индустрияси пландан ташқари неча ўн миллион сўмлик маҳсулотни реализация қилади.

* * *

Сирдарё области саноат корхоналарининг коллективлари беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун кураша бориб, маҳсулот реализация қилиш ярим йиллик планини барвақт 25 июнда бажарди. Улар июнь ойи охиригача топшириқдагидан ташқари 7,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш мажбуриятини олишди.

* * *

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги корхоналарининг ходимлари партия XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, маҳсулот реализация қилиш ярим йиллик планини барвақт. 25 июнда бажаришди. Андижон, Бухоро, Наманган, Тошкент область ижроия комитетларининг, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг маҳаллий саноати бошқармалари шу муваффақиятга жуда катта ҳисса қўшишди. Топшириқдагидан ташқари салкам 3,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

* * *

Ўзбекистон ССР балиқ хўжалиги бошқармасининг ходимлари маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар.

* * *

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги корхоналарининг коллективлари беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун ҳаракат қилиб, маҳсулотни реализация қилиш ва пахта толаси ишлаб чиқариш ярим йиллик планини бажарганликлари тўғрисида 24 июнда рапорт бердилар. Июнь ойи охирига қадар пландан ташқари 66 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилишга ҳамда қўшимча равишда 35 минг тонна пахта толаси ишлаб чиқаришга қарор қилинди.

* * *

Хоразм области саноатининг ходимлари КПСС XXIV съезди қарорларини мувeффақиятли бажариш учун бошланган социалистик мусобақани авж олдириб, товар маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш олти ойлик планини муддатидан илгари, 25 июнда бажардилар. Ярим йиллик охирига қадар топшириққа қўшимча равишда тўрт миллион сўмлик маҳсулот реализация қилишга қарор берилди.

* * *

Ўрта Осиё темир йўлининг коллективи КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, юк жўнатиш олти ойлик планини 25 июнда бажарди. Пассажир ташиш, юк тушириш топшириқлари ҳам бажарилди. Ярим йиллик охиригача пландан ташқари бир миллион 400 минг тонна турли хил халқ хўжалик юклари ташилади.

* * *

Тошкент области индустриясининг меҳнаткашлари беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун бошланган социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва буюмларнинг кўпчилик энг муҳим турларини ишлаб чиқариш биринчи ярим йиллик планини муддатидан илгари, 26 июнда бажардилар. Топшириқдан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва реализация қилинади.

(ЎзТАГ).

Л. И. БРЕЖНЕВ АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

ВАШИНГТОН, 25 июнь. (ТАСС) АҚШ Президенти Р. Никсоннинг таклифига биноан расмий визит билан Америка Қўшма Штатларида меҳмон бўлган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бугун Вашингтондан жўнаб кетди.

Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида олий даражада маслаҳатлашиб туриш юзасидан қарор топган қоидага мувофиқ, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Франция Республикаси Президенти Ж. Помпидунинг таклифига биноан Францияга боради, деб хабар берилган эди.

СССР ва АҚШ давлат байроқлари билан безатилган Вашингтон яқинидаги Эндрюс аэродромида Л. И. Брежневни АҚШ вице-президенти С. Агню, Оқ уй протоколи бошлиғи М. Смоук, АҚШ давлат секретарининг ёрдамчиси У. Стессел, давлат департаментининг масъул ходимлари ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарини СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин, СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Я. А. Малик, Совет элчихонасининг ходимлари ҳам кузатиб қолдилар.

Учиш майдонида армия, денгиз пиёда аскарлари, ҳарбий ҳаво кучлари, ҳарбий денгиз кучлари ва қирғоқ мудофаа кучлари вакилларидан иборат фахрий қоровул саф тортди.

Совет Иттифоқи билан АҚШнинг гимнлари ижро этилди ва тўплардан бир йўла 21 марта ўқ узиб салют берилди.

Аэродромда АҚШ вице-президенти С. Агню нутқ сўзлади.

С. АГНЮ НУТҚИ

Бош секретарь жаноблари!

Сизнинг визитингиз Оқ уйнинг жанубидаги чимзорда бошланган чоғда ҳозирги замон техникаси ва барча халқларнинг дўстликка интилиши жаҳондаги масофани қисқартиради, деган эдингиз. Ўтган ҳафтадаги воқеалар ҳар иккала мамлакатимизни ва амалий жиҳатдан олганда бутун инсониятни узоқ давом этадиган мустаҳкам тинчлик ўрнатишдан иборат умумий мақсадларимизга яқинлаштирди.

Биз 1972 йилда Москвада яратиб берилган асосларга мувофиқ, сизнинг визитингиз вақтида самарали ҳамкорликни янада ривожлантириш соҳасида ҳақиқатан ҳам муваффақият қозондик. Олий даражадаги музокаралар, имзоланган битимлар ва визит давомида жуда кўп шахсий алоқалар ўрнатилганлиги халқаро муносабатларда кенг кўламдаги барқарорлик йўлларини қидириб топишда муваффақият қозонишга умид бахш этди. Биз келгусида ҳам муваффақият қозонилишини умидворлик билан кута оламиз.

Бош секретарь жаноблари, биз, барча американликлар ўз мамлакатимизда Сизни табриклаш назби юксак шарафга муяссар бўлдик. Биз Сизга ва сизнинг ҳамма ҳамроҳларингизга оқ йўл тилаймиз.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев жавоб нутқи сўзлади.

Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Ҳурматли вице-президент жаноблари!

Ҳурматли хонимлар ва жаноблар!

Азиз ўртоқлар!

Америка Қўшма Штатларига қилган визитимиз ниҳоясига етди. Бу визит бир ҳафтадан сал кўпроқ давом этди. Аммо бу вақт ичида муҳим ва самарали иш қилинди.

Бу ишнинг натижалари яққол кўриниб турибди. Бу натижалар тўғрисида шу кунларда мамлакатларимиз ўртасда имзоланган янги битимларга, эълон қилинган ахборотга қараб фикр юритиш мумкин. Учрашув якунлари тўғрисида кўп ёзадилар, бу якунларни эътибор билан ўрганадилар ва шарҳлайдилар, деб ўйлайман.

Аммо ҳозирнинг ўзидаёқ дадил айтиш мумкинки, биз Москвада бошланган катта ва зарур ишни анча илгари силжита олдик. Сизга маълумки, биз Москвада май ойида Президент билан учрашган эдик, бу сафар эса июнь ойида учрашдик. Табиатда бўлгани каби сиёсатда ҳам ҳамма нарса қонуниятли тарзда боряпти — майдан кейин июнь ойи келади, албатта.

Менинг фикримча, ҳозирги кунда халқаро заминда биз яратиб берган эзгу ва фойдали ишлар кўп йиллар мобайнида амал қилади, деб ҳисоблаш учун ҳамма асослар бор.

Келгусида олдимизда турган иш ва вазифаларимиз кўп ва буларни бажармоқ учун янги учрашувлар, биз томондан ҳамда сиз томондан ҳам янада кўп куч-ғайрат сарф қилинишини талаб этилади.

Сўзимнинг охирида шуни айтмоқчиманки, Қўшма Штатлар диёрида кўрган ҳамма нарсаларим мароқли бўлиб, узоқ вақт эсда қолади. Американликлар билан кўп учрашувлар, уларнинг халқларимиз ўртасида тинчлик ва ҳамкорлик тўғрисида айтган гаплари асло эсдан чиқмайди.

Бу ерда бизни шодиёна кутиб олганликлари ва меҳмондўстликлари учун ўз номимдан ва бу сафарда мен билан бирга бўлган барча ўртоқларим номидан Президент Никсонга ва унинг оила аъзоларига, шунингдек АҚШ ҳукуматининг аъзоларига ва бошқа расмий кишиларга самимий ташаккур изҳор қиламан.

Америка халқига тинчлик ва унинг равнақ топишини истайман.

Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги яхши, тинчлик муносабатлари мустаҳкамланиб, ривожланаверсин!

Дийдор кўришгунча, хайр, яхши қолинг!

Л. И. Брежнев билан биргаликда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари Г. Э. Цуканов, А. М. Александров, ТАССнинг бош директори Л. М. Замятин, СССР ташқи ишлар министри коллегиясининг аъзоси Г. М. Корниенко ҳам Вашингтондан жўнаб кетишди.

АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ПРЕЗИДЕНТИ РИЧАРД НИКСОН ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

Америка Қўшма Штатларидан жўнаб кетатуриб, Сиз, Президент жанобларига, АҚШ ҳукумати ва халқига самимий қабул қилганлигингиз ҳамда визитимиз чоғида кўрсатган меҳмондўстлигингиз учун, самарали музокараларимизнинг ижобий руҳи учун қизғин миннатдорчилик изҳор қиламан.

Аминманки, шу кунларда бизнинг биргаликда қилган ишларимиз ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатларига яхши хизмат қилади ва ялпи тинчликни мустаҳкамлашга янги муҳим ҳисса бўлиб қўшилади.

Президент жаноблари, Сизга, Америка Қўшма Штатлари ҳукуматининг аъзоларига ва бутун Америка халқига энг яхши истакларимни йўллайман.

«ИЛ-62» самолётининг борти.

Л. БРЕЖНЕВ.

1973 йил 25 июнь.

Л. И. БРЕЖНЕВ ФРАНЦИЯГА КЕЛДИ

ПАРИЖ, 26 июнь. (ТАСС махсус мухбирлари). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида олий даражада маслаҳатлашиб туриш хусусида қарор топган қоидага мувофиқ Франция республикасининг Президенти Ж. Помпидунинг таклифига биноан бугун Парижга келди.

Л. И. Брежневнинг Францияга қилаётган сафарида унга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари Г. Э. Цуканов, А. М. Александров, ТАССнинг бош директори Л. М. Замятин, СССР ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Г. М. Корниенко ҳамроҳ бўлиб келдилар.

Орли аэропортининг Фахрий салонида Л. И. Брежневни ва унга ҳамроҳ бўлиб келган кишиларни Франция Бош министри П. Месмер ва бошқа расмий кишилар самимий табрикладилар.

Л. И. Брежневни Совет томонидан СССРнинг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, элчихона ходимлари ва Франциядаги бошқа совет муассасаларининг ходимлари кутиб олишди.

СССР ва Франциянинг давлат байроқлари билан безатилган Фахрий салон биноси олдида фахрий қоровул саф тортиб турди.

Алламаҳал бўлиб, қолишига қарамай юзлаб парижликлар Совет Иттифоқидан келган олий меҳмонни табриклаш учун Фахрий салон биноси олдига тўпландилар.

Л. И. Брежнев аэродромдан Франция бош министри П. Месмер ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлигида Париж ёнида жойлашган Рамбуйе саройидаги қароргоҳ томон йўл олди.

КООРДИНАЦИОН ХИМИЯГА БАҒИШЛАНГАН ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯ

25 июнда Кремлдаги Съездлар саройида координацион химияга бағишланган XV халқаро конференция очилди. Конференцияда ўттиздан ортиқ мамлакатдан келган олимлар иштирок этмоқда. Конференцияни академик В. И. Спицин очди. У турли мамлакатларнинг олимлари ўртасида илмий алоқа боғлаш учун ҳозирги вақтда вазият айниқса қулай эканлигини таъкидлаб ўтди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Р. Никсон Вашингтонда имзолаган битимлар, деди у, жуда катта халқаро аҳамиятга эга бўлиб, халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатлик муҳитини вужудга келтиради.

Сўнгра СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, фан-техника давлат комитетининг раиси В. А. Кириллин нутқ сўзлаб, СССР Министрлар Советининг конференция қатнашчиларига табрикномасини ўқиб берди.

Академик Ю. А. Овчинников, Москва Совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промислов, Д. Бейлар (АҚШ) ва бошқалар ҳам конференция қатнашчиларини табрикладилар.

(ТАСС).

ҒАЛЛАКОРЛАР АҲДИ

ҚАРШИ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Шу кунларда Қашқадарё областининг барча хўжаликларида ғалла ўрим-йиғими қизғин давом эттириляпти. Кейинги кунларда бўлаётган иссиқ ва гармсел шамол пишиб-етилган ҳосилнинг бир қисмини тўкиб, нобуд қилиши хавфи туғилди. Шунинг учун барча хўжаликларда ғалла ўримини қисқа муддатларда тамомлаш, ўрим техникаси, транспорт воситаларидан унумли фойдаланиш чораси кўрилиши лозим.

Область партия комитетининг кенгайтирилган бюроси йиғилиши ана шу масалага бағишланди. Йиғилишда область партия, совет, қишлоқ хўжалиги ташкилотларининг вакиллари, ғаллакор хўжаликларининг раҳбарлари ва мутахассислар иштирок этди. Чироқчи район партия комитетининг биринчи секретари Т. Жабборов, Косон район партия комитетининг биринчи секретари М. Самадов, Қамаши район партия комитетининг биринчи секретари М. Пўлатов, область партия комитетининг биринчи секретари Р. Гойибов ва бошқа ўртоқлар жойларда ғалла ўрим-йиғими, давлатга дон сотиш, зиммага олинган мажбуриятнинг бажарилиши тўғрисида батафсил ахборот бердилар. Камчиликлар қаттиқ танқид қилинди. Ғалла ўрим-йиғимини тағин ҳам кучайтириш, ўрим комбайнлари, дон тозалаш машиналари, транспорт воситаларини 2-3 сменада унумли ишлатиш тадбирлари белгиланди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов нутқ сўзлади. Йиғилиш қатнашчилари ўрим-йиғимни кенг авж олдириб юбориш, давлатга дон сотиш топшириғини қисқа муддатларда бажариш учун конкрет тадбирлар белгиладилар.

СЕРУНУМ ГЕКТАРЛАР

АНДИЖОН. (ЎзТАГ мухбири). Андижон областининг ғаллакорлари Украина комбайнчиларининг мурожаатига амалий иш билан жавоб қайтармоқдалар. Бу ерда гектаридан 50 центнердан арпа олган М. Горький номли совхоз механизаторлари ўрим-йиғимни бу ерда биринчи бўлиб тамомладилар. Ленин районидаги «Социализм», Москва районидаги «Правда Востока» колхозларида ҳам ўрим-йиғим тамомланди. Ҳар гектар арпазордан 40 центнердан ҳосил кўтарилди. Москва районидаги «Ленинизм» ва Хўжаобод районидаги Куйбишев номли колхозларнинг ғаллакорлари ҳам баракали ҳосил олдилар. Бу ерларда гектар бошига ҳосилдорлик 56-58 центнерга етди.

Механизаторлар ғалладан бўшаган ерларга силос бостириш учун озуқабоп экин экмоқдалар.

Тошкент области. Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг 9-бригада аъзолари ғўза парваришида пешқадамлик қилиб, 100 гектар майдондаги ниҳолларни иккинчи культивациядан чиқардилар. Шу кунларда ғўза қатор ораларига 3-ишлов берилаётир. Суратда: шу бригаданинг моҳир механизаторлари (чапдан) Н. Холжонов, Х. Асрақулов, Ш. Султоновлар.

А. Тўраев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

26 июнда Ўзбекистон ССР Олий Совети бир қанча доимий комиссияларининг мажлислари бўлиб ўтди.

Қишлоқ хўжалиги ҳамда табиатни ва ер ости бойликларини қўриқлаш доимий комиссиялари қўшма мажлисида Ўзбекистон ССР ер ҳақидаги кодексининг Андижон областида қўлланиш практикаси тўғрисида ва ерни асраш ҳақида шу область ижроия комитетининг ҳисоботини тинглашди.

Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ҳамда савдо ва умумий овқатланиш доимий комиссиялари қўшма мажлис ўтказиб, бунда савдо ва умумий овқатланиш объектлари қурилишининг аҳволи тўғрисида республика Қурилиш министрлиги, Қишлоқ қурилиши министрлиги, Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув»нинг ҳисоботларини тинглади.

План-бюджет комиссияси ҳамда соғлиқни сақлаш, социал таъминот комиссияси қўшма мажлис ўтказиб, бунда доимий комиссияларнинг республиканинг 1973 йилги плани ва бюджетининг даволаш муассасаларида овқатланишни яхшилаш хусусидаги хулосалари баён қилинган тавсияларининг бажарилиши тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар.

План-бюджет комиссияси алоҳида мажлисида майда ўғирликка қарши курашнинг аҳволи тўғрисида республика гўшт ва сут саноати министрлигининг ҳисоботини тинглади. 1972 йилги маҳаллий бюджетнинг ва шу йилнинг биринчи квартал бюджетининг бажарилиш якунлари тўғрисида Наманган область ижроия комитетининг ҳисоботи ҳам тингланди.

План-бюджет комиссияси Ўзбекистон ССРнинг 1972 йилги бюджети ижросининг якунлари тўғрисида республика Олий Советининг сессияси муҳокамасига тақдим этиладиган ўзининг қўшимча докладини тасдиқлади.

Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот доимий комиссияси алоҳида-алоҳида мажлисида «Хоразм областида соғлиқни сақлаш тўғрисидаги қонун қандай бажарилаётганлиги тўғрисида» республика Олий Совети Президиумининг қарори қандай амалга оширилаётганлиги ҳақида Хоразм область ижроия комитетининг ҳисоботини тинглади.

Қонун лойиҳаларини тайёрлаш, фан ва маданият, ташқи ишлар доимий комиссиялари ўз мажлисларида бир қанча актуал масалаларни кўриб чиқдилар.

(ЎзТАГ).

дала ишлари КУНДАЛИГИ

ЎРИМНИ ТЕЗДА ТУГАЛЛАЙЛИК

Республикамизнинг кўпчилик хўжаликларида бошоқли экинлар ўрими тугалланди, катта майдонлар такрор экинлар экиш учун тайёрлаб қўйилди. Андижон областининг колхозлари ва совхозлари республикада биринчи бўлиб ўримни тугалладилар. 6, 7 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33 центнердан хирмон кўтардилар. Сурхондарё областининг Гагарин, Жарқўрғон, Термиз районларида ҳам ўрим-йиғим муваффақиятли тугалланди. Фарғона областининг колхозлари ва совхозларида бошоқли экинлар ўрими тугалланмоқда. Ульянов, Пахтачи, Бекобод ва бошқа қатор районларда ҳам бу муҳим иш меъёрига етказилмоқда.

Бироқ ҳамма жойда ҳам ўрим ана шундай яхши боряпти деб бўлмайди. Республиканинг бошқа жойларига нисбатан бошоқли экинлар эрта пишиб етилган Сурхондарё областида шу кунгача умумий ғалла майдонининг ярмидан озроқ қисмидаги дон ўриб янчиб олинди, холос. Шунга қарамай комбайнларнинг тўртдан уч қисми ўримда қатнашмаяпти, бир машинанинг кунлик иш унуми 4-5 гектардан ошмаяпти. Область бўйича ҳар куни умумий майдоннинг 2-3 процентидаги ғалла ўриб янчиляпти, холос.

Самарқанд, Тошкент, Сирдарё областларида ҳам бошоқли экинлар ўрими паст суратлар билан олиб боріляпти. Бунинг бирдан-бир сабаби, ўрим техникасидан қониқарсиз фойдаланиляпти. Тошкент областида умумий комбайнларнинг ярмидан сал кўпроғи ўримда қатнашяпти, холос. Қашқадарё областида умумий комбайнларнинг 80 процентидан, Самарқанд областида 70 процентидан фойдаланиляпти. Бухоро ва Наманган областларида бошоқли экинлар ўрими ҳаддан ташқари чўзиб юбориляпти. Бу областларда энди 37-48 процент майдондаги ғалла ўриб олинди, холос.

Бу йил республикамиз давлатга 356 минг тонна буғдой ва арпа дони етказиб бериши керак. Андижон области 3 минг тонна, Бухоро—5 минг тонна, Қашқадарё —110 минг тонна, Наманган — 5 минг тонна, Самарқанд—115 минг тонна, Сурхондарё—22 минг тонна, Сирдарё — 65 минг тонна, Тошкент—27 минг тонна, Фарғона — 3 минг тонна ва Хоразм области 1 минг тонна дон топшириши керак. Республикамиз бўйича 300 минг гектарга яқин майдоннинг ғалласи ўрилиб, 323 минг тонна дон янчиб олинишига қарамай, давлатга дон топшириш плани фақат 18,5 процент бажарилди. Давлатга дон топшириш айниқса Самарқанд, Тошкент, Қашқадарё, Сирдарё областларида қониқарсиз олиб борилмоқда. Бухоро, Наманган ва Фарғона областларининг хўжаликлари ҳали давлатга дон топширишга киришганлари йўқ.

Ҳамма областларнинг колхозлари ва совхозларида дон-дуккакли экинлар уруғи жамғариш мутлақо қониқарсиз аҳволдадир. Самарқанд, Қашқадарё, Тошкент, Наманган, Андижон ва Фарғона областларида уруғлик дон жамғариш мутлақо талабга жавоб бермайди. Самарқанд, Сурхондарё ва Тошкент областларининг хўжаликлари давлатга навли уруғлик топширишга киришган эмас.

Ҳозирги муҳим вазифа хўжаликлардаги ҳамма техникани тезкорлик билан ўримга сафарбар этиш, тўла қувват билан ишлашини таъминлашдан иборат. Шунга эришиш керакки, суғориладиган майдонлардаги бошоқли экинлар қисқа фурсатда ўриб янчиб олинсин, тупроқ қайтадан ишланиб, такрор экинлар экишга шай ҳолатга келтирилсин.

Барча областларда давлатга дон топшириш сурати бутун чоралар билан кучайтирилиши керак.

Ўзбекистон ССР Олий Совети бешинчи сессиясининг очилиши тўғрисида

Саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети бешинчи сессияси шу йил 28 июнда эрталаб соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида 27 июнь соат 9 дан соат 14 гача ва соат 17 дан соат 20 гача, 28 июнда эрталаб соат 9 дан рўйхатга олинади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети оқсоқоллар кенгашининг мажлиси тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Оқсоқоллар Кенгашининг мажлиси 28 июнда эрталаб соат 9 дан 30 минут ўтганда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида ўтказилади.

БИРДАМЛИК ОЙЛИГИ

Совет Иттифоқида Жанубий Кореядан чет эл қўшинларини олиб чиқиб кетиш ва мамлакатни тинч демократик асосда бирлаштириш йўлида корейс халқининг кураши билан бирдамлик традицион ойлиги бошланди. Шу ойликнинг программасига мувофиқ, мамлакатимиз шаҳарларида Совет—Корея дўстлиги митинглари ва кечалари, жамоатчилик йиғилишлари ўтказилади. Корейс халқининг эришган муваффақиятларига бағишлаб лекциялар ўқилади, фото виставкалар ташкил қилинади.

25 июнда Москвада дўстлик уйида пойтахт жамоат ташкилотлари вакилларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда сўзга чиққан ўртоқлар бирдамлик ойлиги совет халқи корейс халқининг ўз ватанини тинч, демократик асосда бирлаштириш учун олиб бораётган курашини ҳеч сўзсиз қўллаб-қувватлаётганлигини кўрсатувчи яна бир далил бўлади, дейишди.

Йиғилиш иштирокчилари қабул қилган резолюцияда совет кишилари номидан Корея Халқ Демократик Республикаси халқи билан бирдам эканликларини билдирдилар.

КХДРнинг СССРдаги элчиси Квон Хи Ген йиғилишда сўзга чиқиб, корейс халқи билан бирдамлик изҳор қилганликлари учун совет кишиларига самимий миннатдорчилик билдирди.

Бирдамлик ойлиги бошланганлиги муносабати билан ВЦСПС Корея бирлашган касаба союзлари Марказий Комитетига табрикнома юборди. Шу табрикномада КХДРнинг касаба союзларига ва барча меҳнаткашларига қардошларча қизғин салом йўлланган. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ СОВЕТИ СЕССИЯЛАРИДА

26 июнда меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Сессия область ижроия комитетининг янги составини сайлади. Депутат С. Асомов область ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди.

Область Советининг депутатлари сайловчиларнинг наказларини бажариш тадбирлари планини тасдиқлашди. Областда мактабгача тарбия жамоат ишларининг аҳволи ва уни янада яхшилаш чоралари тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

* * *

ТЕРМИЗ. Бугун янги чақириқ меҳнаткашлар депутатлари Сурхондарё область Советининг сессияси бўлиб ўтди.

Сессия область Совети ижроия комитетининг янги составини сайлади. А. Каримов область ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди.

Депутатлар область қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг беш йиллик учинчи йилига қабул қилган социалистик мажбуриятларининг қандай бажарилаётганлиги тўғрисида А. Каримов докладини муҳокама қилишди. Сайловчиларнинг наказлари ва таклифларини бажариш юзасидан қандай чоралар кўрилаётганлиги тўғрисида берилган ахборот ҳам тингланди.

* * *

САМАРҚАНД. Меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область Советининг сессияси бўлди. Сессия ташкилий масалани қараб чиқди. Депутат С. Ҳамроқулов Самарқанд область ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди.

Депутатлар қўйчилик маҳсулоти етиштиришни янада кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар.

* * *

БУХОРО. Бу ерда меҳнаткашлар депутатлари Бухоро область Советининг биринчи сессияси бўлиб ўтди.

Сессия область ижроия комитетининг янги составини сайлади. Ш. К. Ҳайруллаев ижроия комитет раиси қилиб сайланди.

Депутатлар сайловчиларнинг наказлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масалани қараб чиқдилар.

* * *

УРГАНЧ. Меҳнаткашлар депутатлари Хоразм область Советининг бўлиб ўтган сессияси область ижроия комитетининг янги составини сайлади. Депутат Р. Эшчонов область ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди.

Область Советининг депутатлари савдо-сотиқ ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш юзасидан 1973 йилга олинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар, сайловчиларнинг наказлари ва таклифлари тўғрисидаги ахборотни тингладилар.

* * *

НАМАНГАН. Меҳнаткашлар депутатлари Наманган область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Сессия область ижроия комитетининг янги составини сайлади. Депутат Э. Б. Усмонхўжаев область ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди.

Область Советининг депутатлари КПСС XXIV съездининг меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги директивалари областда қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ТАШАББУС ТУҒИЛГАН ЖОЙДА

Андижонликлар билан ўшликлар азалдан қуда-қудағай, оға-ини, биродар. Бирининг ўғли қирғиз, келини ўзбек. Бирининг отаси андижонлик, онаси ўшлик. Бир ариқдан сув ичишади, бир яйловда мол боқишади. Жуда иноқ. Шодликларини ҳам, ташвишларини ҳам бирга баҳам кўришади. Андижон — Ўш мусобақаси ҳам ана шу дўстликка асосланган.

Илгари икки область пахтакорлари мусобақалашарди. Кейин шаҳар билан шаҳар, корхона билан корхона мусобақаси вужудга келди. Андижонлик ишчи билан ўшлик ишчи беллашадиган бўлди. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Андижон ёғ комбинати билан Қирғизистон ССР Ўш области Қорасув ёғ заводининг мусобақаси ҳам ана шу тарзда юзага келган.

Бу икки корхона мусобақаси, дўстлик алоқалари ривожланиб, яхши анъанага айланиб қолган. Улар ўртасида меҳнат ҳамкорлиги тўғрисида шартнома тузилган. Иккала корхона вакиллари ҳар кварталнинг охирида бир-бирлариникига бориб, мусобақа шартларининг бажарилишини чуқур таҳлил қиладилар. Мақсад меҳнатда фақат ўзи юксак кўрсаткичга эришибгина қолмай, мусобақадошларга ҳам кўмаклашишдир. Бу ишда коммунистлар ташаббусни қўлга олдилар. Улар социалистик мусобақанинг чинакам ташкилотчиларидирлар.

Яқинда Андижон ёғ комбинатига бордик. Комбинат партия ташкилотининг секретари Алевтина Кузнецова ҳам корхона директори Худойберди Султоновнинг ҳузурида экан. Шинамгина хонада Қорасув ёғ заводининг директори Владимир Михайлович Лифанов, шу завод партия ташкилотининг секретари Константин Петрович Носаченко, касаба союз завод комитетининг раиси Сафар Маллаев, инженер Асад Иброҳимов ва бошқалар бор эди. Суҳбат роса авжига чиққанда келибмиз.

Худойберди Султонов, корхонамизда социалистик мусобақанинг энг амалий, ижодий формаси вужудга келди, деди. Илгари мусобақа умумий эди. 6 та асосий, 8 та ёрдамчи цех, 4 та бригададан биттаси мусобақа ғолиби деб эълон қилинарди. Бир цех ёки бригада илгарилаб олгандан кейин бошқалар кўчма Қизил байроқ ва мукофотдан умидни узиб қўйишарди. Бир партия йиғилишида коммунистлар мусобақа тартибини ўзгартиришни таклиф қилдилар. Шундан кейин асосий ва ёрдамчи цехлар учун 2 та, бригадалар учун 1 та кўчма Қизил байроқ таъсис этилди.

Мусобақада ғолиб чиққан цехга байроқ билан бирга бериладиган мукофот пули кўпайтирилди. Бундан комбинат ҳам, ишчилар ҳам катта наф кўради. Коллектив қанча юқори унум билан ишласа, моддий рағбатлантириш фонди шунча бойиб боради. Ўтган йилнинг биринчи кварталида комбинатнинг моддий рағбатлантириш фондига 20,5 минг сўм пул тушган эди. 1973 йилнинг биринчи кварталида эса 34 минг сўмга етди.

— Мусобақа ғолиби қандай тартибда аниқланади? — сўради Константин Петрович.

Бизда мусобақалашаётган цехлар, бригадалар ўртасида шартномалар тузилган, — деди Алевтина Михайловна, — масалан, коммунист Дилором Қурбонова бригадаси билан Евгения Мурутова бригадаси мусобақа ўйнаган. Бу икки бригада йиллик планни муддатидан олдин бажариш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ишлаб чиқариш маданиятини кўтариш, тежамкорлик принципига риоя қилиш тўғрисида шартнома тузган. Шартномага мувофиқ, бу бригадалар ҳар ойда пландан ташқари 4 тоннадан ёғ ишлаб чиқариши, кунжара таркибида қоладиган ёғни камайтириш ҳисобига 3,5 тоннадан ёғни иқтисод қилиши, меҳнат интизомининг бузилишига йўл қўймаслиги керак. Шу шартларни тўла бажарган бригада мусобақада ғолиб чиқади.

Мусобақа шартларининг бажарилиши ҳар ойнинг охирида текшириб турилади. Текширишга тантанали йиғилишда якун чиқарилади. Коммунист, жамоатчи фотомухбир Петр Барбашев мусобақада ғолиб чиққан коллектив Қизил байроқ билан суратга олиб, уни «Меҳнат шуҳрати» хонасига қўяди. Мусобақа якуни ҳақидаги маълумотлар «Маслобойщик» деворий газетасида эълон қилинади. Сўнг ғолибларнинг номи корхона «Ҳурмат тахтаси»га ёзиб қўйилади. Бундай ошкоралик мажбуриятларни муваффақиятли бажаришнинг энг яхши усулидир.

— Жуда соз, биз ҳам энди шундай қиламиз, — деди мусобақадош корхона директори Владимир Михайлович, — айтингчи, сизларда қайси цех энг илғор ҳисобланади?

— Бизда планни бажариш бўйича цехлар, бригадалар ўртасида тафовут кам. Лекин ҳаммадан ҳам олдинга чиқишга интилаётганлар бор, — деди Худойберди Султонов, — коммунист Алевтина Кузнецова бошқараётган ёғ кислоталарини тозалаш цехининг коллективи беш йиллик планни тўрт йилда бажариш учун кураш бошлаган. Бу цех ишчилари ўтган 2 йилу 4 ойда пландан ташқари 1300 тонна ёғ кислотаси ишлаб чиқардилар. Улар ҳозир шу йилнинг октябрь ойи ҳисобига ишламоқдалар.

Беш йиллик планни тўрт йилда бажаришга сўз берган коммунист Анна Канигина, Муҳаммаджон Тожиҳалилов бошлиқ цехларнинг коллективлари ҳам беш йиллик бошидан буён 3300 тонна маҳсулот ишлаб чиқардилар. Комбинат партия ташкилоти бу илғор цехларнинг иш тажрибаларини ўрганиб, бошқа цехларни ҳам шулар даражасига етказиш тадбирларини ишлаб чиқди.

Коммунистларнинг таклифи билан «Комбинатнинг энг яхши ишчиси» деган ном учун мусобақа бошланди. Бу ҳаракатга 650 ишчи қўшилди. Бу номни олган ишчи қуйидаги имтиёзларга эга бўлади: ўн учинчи маош 20 процент кўпайтирилиб берилади. Бир йилда бир марта хоҳлаган маҳалида дам олиш уйига ёки туристик саёҳатга бориш учун бепул путёвка олади.

Бир йил давомида ишлаб чиқариш планини узлуксиз бажарган, маҳсулот сифатини яхшилашга эришган, стандартга тўла риоя қилган, кунжара таркибида қоладиган ёғни камайтирган, тежамкорликка муносиб ҳисса қўшган, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун астойдил курашган, рационализаторлик таклифи киритган, иш жойини озода сақлаган, жамоат ишларида қатнашган ишчи ана шу шарафли номга эга бўлади. Мусобақага ҳар йили бир марта — ноябрь байрами арафасида якун ясалади. Мусобақа ғолибига умумий йиғилишда тантанали суратда «Комбинатнинг энг яхши ишчиси» деган диплом ва пул мукофоти топширилади.

Социалистик мусобақанинг янги системаси Қорасув ёғ заводи вакилларига жуда маъқул бўлди. Бу мусобақа комбинат коллективига меҳнат унумдорлигини оширишнинг кўпгина резервларини топиш имконини берди. Ёғ кислоталарини тозалаш цехи реконструкция қилиниб, унинг ишлаб чиқариш қуввати 40 процент оширилди.

Суҳбат қизиб кетди. Мусобақа туфайли қўлга киритилган ютуқлар чуқур таҳлил қилинди. Икки корхонанинг кўрсаткичлари таққослаб кўрилди. Андижон ёғ комбинатида ўтган икки йил ичида маҳсулотни реализация қилиш 15,8 процент ўсди. Бир вақтлар Андижон кунжарасида 6-7 процент ёғ қолиб кетарди. Эндиликда ундай эмас. Ўтган йили Андижон ёғ комбинати кунжарадаги ёғ қолдиғини камайтириш бўйича Иттифоқда биринчи ўринни эгаллади. «Бу— ўрганса арзийдиган иш», деди қўшни корхонанинг директори.

Икки корхонага ҳам биринчи кварталда рекламация тушмади. Андижон ёғ комбинати биринчи квартал планини маҳсулотни реализация қилиш бўйича 102,3 процент, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича 100,9 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича 101,9 процент, фойда олиш бўйича 102,3 процент бажарди.

Қорасув ёғ заводи биринчи квартал планини маҳсулотни реализация қилиш бўйича 101,3 процент, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича 102,3 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича 102,4 процент, фойда олиш бўйича 111,2 процент адо этди...

Бу рақамларни таққослаган киши қайси корхонанинг қайси соҳаси устун даражада ривожланаётганини кўради. Қорасувликлар андижонликларнинг илғор тажрибаларини ўрганиш билан бирга, маҳсулот ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш, чигитни қабул қилиш, сақлаш, уни ишлаб чиқаришга узатиш жараёнларини механизациялаштириш юзасидан қимматли маслаҳатлар бердилар. Мажбуриятларнинг бажарилишини ҳар куни ҳисоб-китоб қилиб, «Кўргазма тахтаси»га ёзиб боришни таклиф қилишди.

... Икки корхона вакиллари социалистик мажбуриятларни бекаму-кўст бажариш, мусобақага раҳбарликни янада яхшилаш, ишда рўй берган қийинчилик ва камчиликларни бартараф этиш учун нималар қилиш ҳақида маслаҳатлашиб олдилар.

А. ҚУРОНБОЕВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Миср Араб Республикасида Совет Иттифоқи ёрдамида қурилаётган Хелвон металлургия комбинатини Яқин Шарқдаги «Иккинчи Асвон» деб аташади. Суратда: комбинатнинг 3-домна печи қурилиши.

АДН — ТАСС фотоси.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

ЗЎР МАМНУНИЯТ

Шу кунларда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга қилган визитини зўр эътибор билан кузатиб турган жаҳон жамоатчилиги олий даражадаги Совет — Америка учрашувининг самарали якунларидан ғоят мамнун эканлигини изҳор қилмоқда.

Турли маслакдаги газеталар Л. И. Брежневнинг Америка телевидениеси орқали сўзлаган нутқини биринчи саҳифаларида босиб чиқармоқдалар, Совет ва Америка раҳбарларининг Сан-Клементеда сўзлаган нутқларини ёритмоқдалар ва Совет Иттифоқи билан Америка ўртасида тузилган янги битимларни кенг шарҳламоқдалар.

«Нью-Йорк таймс» газетаси Сан-Клементедан олинган хабарда қуйидагиларни ёзади: Л. И. Брежнев ва Р. Никсон «ўзларининг бир ҳафталик музокаралари Совет Иттифоқи ва АҚШнигина эмас, балки бутун ер куррасини ҳам узоқ давом этадиган мустаҳкам тинчликни таъминлаш йўлидан олға бошлади, деган гапларни айтиб, хайрлашдилар».

«Ньюсуик» журнали «Икки мамлакат раҳбарлари қуролланиш пойгасига чек қўйиш мақсадида актив ҳаракат қилиш мажбуриятини олганлигини, куч ишлатиш принципини рад этувчи тарихий декларация қабул қилганлигини ва планетамизда ядро қуроли билан муомала кодекси таъсис этилишини» Л. И. Брежнев визитининг асосий якунлари деб ҳисоблайди.

Болгариянинг «Отечествен фронт» газетаси «Жаҳон табрикламоқда» сарлавҳали редакцион шарҳларида қуйидагиларни ёзади: Ядро қуролининг энг қудратли арсеналига эга бўлган икки буюк давлат ядро урушининг олдини олиш имконини берадиган тарзда ҳаракат қилиш мажбуриятини олди. Миллионларча кишилар бу хабардан ғоят мамнун бўлишди Ядро урушининг олдини олиш тўғрисидаги битим, деб хулоса чиқаради газета, инсониятнинг тақдири учун тарихий аҳамиятга эгадир.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ АҚШГА ВИЗИТИ ҲАҚИДА ЧЕТ ЭЛЛАРДА БАЁН ҚИЛИНГАН ФИКРЛАР

Германия Демократик Республикасида чиқадиган «Берлинер цайтунг» газетаси «Олий даражадаги учрашув умумий тинчлик ишига самарали ҳисса қўшди» деб таъкидлайди.

Венгриянинг «Непсава» газетаси қуйидагиларни ёзади: КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС XXIV съездида қабул қилинган Тинчлик программасини ленинча тинчликсеварлик сиёсати руҳида амалга ошириш учун АҚШга жўнаб кетган пайтда бутун тинчликсевар инсоният унинг визитини зўр умид билан кузатиб борди. Ҳозирги пайтда жаҳон халқлари ана шу тарихий миссияга боғлаган умидлари тамомила рўёбга чиқди, деб ишонч билан айтиш мумкин.

Чехословакияда чиқадиган «Руде право» газетаси қуйидагиларни уқтириб ўтади: Л. И. Брежневнинг АҚШ ва Францияга визити билан шу йилнинг олти ойи тамом бўлади. Шу ойлар ичида совет дипломатияси, совет ташқи сиёсати бутун дунёда мустаҳкам тинчлик учун, хавфсизлик ва халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик учун курашда тинмай зўр бериб ҳаракат қилди. Тарих, деб таъкидлайди «Руде право» газетаси, Л. И. Брежнев бошчилигидаги совет раҳбарларининг тинчлик йўлида зўр бериб қилган ҳаракатлари жуда катта аҳамиятга эга эканлигини муносиб тақдирлайди.

«Франкфуртер альгемайне» газетаси (ГФР) қуйидагиларни ёзади: «Ядро урушларининг бошланишига халақит берадиган Совет — Америка битими халқаро муносабатларда тарихий бурилиш ясайди ва олий даражадаги бу учрашув катта муваффақият қозонганлигини исбот қилади».

Лондонда чиқадиган «Таймс» газетасининг фикрича, «Вашингтонда имзоланган битимлар системаси ҳар иккала мамлакат ўртасида чинакам янги ўзаро муносабатларни вужудга келтиради». Бутун планетамизда эса, деб илова қилади газета, бу планета хавф-хатарсиз бўлиб қолиши мумкин, деган умид пайдо бўлди.

Италияда чиқадиган «Паэзе сера» газетаси ўтган ҳафтада халқаро муносабатларда янги йўл асослари вужудга келтирилди, деб хулоса чиқаради. Газета Л. И. Брежнев Совет — Америка музокараларининг муваффақиятли ўтишини таъминлашга шахсан катта ҳисса қўшди, деб уқтириб ўтади.

Бразилиянинг «Коррею да маньян» газетаси Совет — Америка музокараларининг якунларига баҳо бериб, бу «музокаралар ер юзидаги барча кишиларнинг гулдурос қарсаклар билан кутиб олишига сазовор бўлди» деб ҳисоблайди. Газетанинг фикрича, кейинги йиллардаги воқеаларнинг бирортаси ҳам ўзининг халқаро аҳамияти жиҳатидан ядро урушининг олдини олиш тўғрисида Л. И. Брежнев билан Р. Никсон имзолаган Совет — Америка битимидан ўзиб кета олмайди. Ливаннинг ҳафталик «Ал-Баляг» газетаси бундай деб ёзади: «Л. И. Брежнев ўз визити вақтида амалга оширишга ҳаракат қилган асосий мақсад — Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасида доимий мустаҳкам тинчлик ўрнатишдан, шунингдек бутун дунёда тинчликни таъминлашдан иборат бўлди».

(ТАСС).

ВИЗИТ ТУГАЛЛАНДИ

ОТТАВА, 26 июнь. (ТАСС). Ҳиндистон бош министри Индира Ганди Канадага қилган саккиз кунлик расмий визитини тугатди.

Индира Ганди билан Канада бош министри П. Трюдо ўртасида олиб борилган музокаралар чоғида дейилади қўшма ахборотда, бир қанча халқаро проблемалар, шу жумладан Ҳинди-Хитойдаги, Яқин Шарқдаги, Африка ва Европадаги аҳвол муҳокама қилинди. Бош министрлар жаҳонда кескинликнинг камайиш умумий вазияти вужудга келганлигини табриклайдилар ва ҳал этилмаган халқаро проблемалар миллий суверенитет, территориал бутунлик ва давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик принципларини ҳурматлаш асосида тинч йўл билан бартараф этилади, деб ишонч билдирдилар.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИНИНГ МАКТУБИ

ХЕЛЬСИНКИ, 26 июнь. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгаши Африка Миллий Конгрессининг Жанубий Африка Республикасидаги ирқчилар режими қамоқхоналардаги сиёсий маҳбусларни озод қилиш кампаниясини бутун дунёда кучайтириб юбориш тўғрисидаги мурожаатини тўла равишда қўллаб-қувватлаганлигини билдирди.

Биз Жанубий Африка Республикасида мустамлакачилик ва апартеидни тамомила тугатиш мақсадида Африка Миллий Конгрессини ва Жанубий Африканинг мазлум халқини тўла қўллаб-қувватлаймиз деб ваъда берамиз. Жанубий Африка Республикасидаги мустамлакачилик ва апартеид Африкадаги мустақил давлатларга ва бутун дунёда тинчлик ишига таҳдид қилиб турибди.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН» — ЭЛЛИК ЙИЛЛИККА

МАРДЛАРГА ТАЪЗИМ

Тошкент телевидение студияси республикамиз меҳнаткашларининг тўққизинчи беш йилликни ҳал қилувчи учинчи йилида фидокорона меҳнат қилаётган марду-майдонларига эътиборни кучайтириб, экран тилида уларнинг меҳнат жасоратини мадҳ этиб, ранг-баранг кўрсатувлар уюштирмоқда. Ўзининг мазмундорлиги, шаклининг оригиналлиги, юксак ғоявийлиги жиҳатидан, айниқса, «Таъзим» туркумидаги кўрсатувлар алоҳида ажралиб турибди.

Октябрь инқилоби оддий кишилар тақдирида қандай акс этди, республикамизда социализмнинг пойдеворига олтин ғишт қўйган пешқадамлар—биринчи ишчилар, қурувчилар, тракторчилар, колхозчилар, чорғбонлар кимлар бўлишган, жойларда кекса авлод бошлаб берган ишларни ёшлар қай йўсинда давом эттиришяпти; партиямизнинг XXIV съезди чизиб берган вазифалар қандай амалга оширилмоқда; истиқбол режалари қандай? Булар—«Таъзим»нинг бош мавзулари.

Дастлабки кўрсатув телевидениенинг кўчма телевизион станцияси ёрдамида Сирдарё областининг Сирдарё районидан уюштирилди. Телевидение журналистлари Ленин номли колхоз клубидан олиб кўрсатилган репортаж давомида Сирдарё районида Совет ҳокимияти йилларида қишлоқ хўжалиги, саноат, фан ва маданият соҳасида эришилган муваффақиятлар ҳақида мароқли ҳикоя қилиб бердилар. Бу ерда 34 миллат вакиллари бир оиланинг фарзандларидек яшаб, меҳнат, жасорат, дўстлик ва қардошлик туфайли пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотларидан муттасил мўл-кўл ҳосил етиштирмоқдалар.

Куни кеча эфирга узатилган иккинчи кўрсатув Андижон областининг Москва район меҳнаткашларига бағишланди. Карнай-сурнай садолари остида Шаҳрихоннинг уч авлодга мансуб кишилари «Правда» колхозининг кўркам клубига йиғилишди. Саҳна тўрига меҳнат ветеранлари таклиф этилади. Москва районининг қўли гул, камтарин, коммунистик эътиқодли, дилкаш меҳнаткашларига чуқур таъзим билан суғорилган кўрсатув бошланади. 1921 йилда доҳий В. И. Ленинни кўрган табаррук онахон Ҳадича Исмоилованинг хотиралари ҳаяжонли бўлди. Андижон ўлкани ўрганиш музейининг Шаҳрихон филиали телетомошабинлар кўз ўнгида гавдаланади. Бу ерда сақланаётган тарихий воқеалар ва ҳужжатлар бир-бир ўтади. Ишчи-деҳқон мухбирларининг III Бутуниттифоқ съездининг қатнашчиси Ж. Низомиддинов, пахта тозалаш заводининг ветерани Салим ота Шайдуллаев, СССРда биринчи рақамли «Ҳурмат белгиси» орденини олган колхозчи Ортиқвой Тиллаев ҳақидаги маълумотлар намойиш қилинади. Телеэкранда нуроний отахонлар — Шаҳрихонда тузилган дастлабки «Ғайрат» колхозига биринчи бўлиб ёзилган Ҳожи ота Ҳидоятов, биринчи тракторчилардан Мирзахўжа Ўринхўжаевлар кўринадилар. Телетомошабинлар ўлкада маданий революцияни амалга оширишда жонбозлик кўрсатган, хўжаликнинг турли соҳаларини юксалтиришга катта ҳисса қўшган фидойилар билан танишадилар.

«Таъзим» Ўзбекистон ССР ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик тўйи олдидан берилаётган янги туркумдаги кўрсатувдир. Кўрсатув айрим камчиликлардан ҳам ҳоли эмас. Кейинги кўрсатуваларда ўта жимжимадорлик, кўпсўзлилик, мавзунинг майдалашиб кетмаслигига алоҳида аҳамият бериш керак. Айрим фактлар, ҳужжатлар ҳамда ижро этиладиган концерт номерларини танлашда дид ва талабчанликни ошириш зарур.

А. КАРИМОВ.

У. РОЖЕРСНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН, 25 июнь. (ТАСС). АҚШ давлат секретари У. Рожерс журналистлар билан суҳбатда, биз КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан Президент Р. Никсон ўртасида олиб борилган музокараларнинг натижаларидан ғоят мамнунмиз, деб айтди.

Давлат секретари ядро урушининг олдини олиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида тузилган битим алоҳида аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб, бу битим «ҳар иккала томоннинг бир-бирларига қарши, шунингдек бошқа мамлакатларга қарши куч ишлатиш ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан воз кечганлиги тўғрисидаги тантанали мажбурият», деб айтди.

Олий даражадаги музокаралар чоғида имзоланган битимлар, У. Рожерснинг сўзига қараганда, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик юзасидан кенгашнинг боришига, шунингдек Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни камайтириш тўғрисида музокараларга «жуда ижобий таъсир кўрсатади».

АҚШ давлат секретари бундай деди: Америка халқи КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Р. Никсон ўртасидаги музокараларнинг натижаларини қўллаб-қувватлайди, деб айтиш учун ҳамма асослар бор.

ИҒВОГАРЛИКЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

БАЙРУТ 25 июнь. (ТАСС). Тель-Авив Яқин Шарқдаги вазиятни янада кескинлаштириб, Ливанга қарши иғвогарликларни давом эттирмоқда.

Исроил вертолетлари кеча кечаси Сайда шаҳри ва Ливаннинг Фарайя ҳамда Ажальтун курорт районлари устидан учиб ўтди. Исроил денгиз қароқчиларининг ҳаракати активлашди. Ҳарбий катерлар вертолетларнинг қўриқчилигида 24 июнда Байрутнинг территориал сувларига бостириб кирди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ПРАГА. Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари Г. Гусак бошчилигидаги Чехословакия партия-ҳукумат делегацияси Монголия Халқ Республикасига ва Корея Халқ Демократик Республикасига қилган расмий визитларини тугаллаб, бугун бу ерга қайтиб келди.

◆ БУХАРЕСТ. Бу ерда маориф ходимлари касаба союзларининг халқаро конференцияси тугади. Касаба союз ходимлари халқаро федерацияси билан Румыния Социалистик Республикаси маориф ва маданият ходимлари касаба союзи уюштирган бу конференция ишида 48 мамлакатдан, шу жумладан Совет Иттифоқидан келган делегациялар, шунингдек жаҳон касаба союзлари федерацияси ва ЮНЕСКО намояндалари иштирок этди.

◆ СОФИЯ. Араб Социалистик Уйғониш партияси маҳаллий раҳбарлигининг бош секретари, Ироқ Республикаси революцион қўмондонлиги кенгашининг раиси ва президенти Аҳмад Ҳасан ал-Бакр Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ва Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков таклифига биноан расмий визит билан бугун бу ерга келди.

◆ ДЕҲЛИ. Сўнгги вақтларда Ҳиндистоннинг Жамму ва Кашмир штатидаги 1060 га яқин қишлоқ электрлаштирилди. Ҳозир штатнинг қолган бошқа қишлоқларини электрлаштириш ишлари олиб борилмоқда, деб хабар беради «Индиан экспресс» газетаси. Жамму ва Кашмир штатида ҳаммаси бўлиб 7000 га яқин қишлоқ бор.

◆ ЛОНДОН. Ҳиндистон бош министри Индира Ганди Канададан бу ерга келди. У Канадада расмий визит билан меҳмон бўлиб турган эди. Индира Ганди Лондонда саккиз соат тўхтаб ўтган чоғида Англия бош министри Э. Хит билан музокаралар олиб борди.

◆ ПАНАМА. Марказий Америка информация агентлиги ишлай бошлади. Агентликнинг мухбирлар пунктлари Марказий Америкадаги барча мамлакатларнинг пойтахтларида очилди. Марказий Америка информация агентлигининг бош идораси Панама пойтахтида жойлашган. Янги агентлик шу райондаги мамлакатлар матбуоти, радиоси ва телевидениесининг 22 органи томонидан ташкил этилди.

(ТАСС).

ПАХТА

МУСОБАҚАНИНГ КУЧИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг «Дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларни етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарори Бухоро районидаги «Правда» колхози механизаторларини янги зафарлар сари чорлаяпти. Хўжаликнинг пахтачилик бригадаларида социалистик мусобақа кенг қанот ёзган. Бригадалар, механизатор, чопиқчи, сувчилар ўзаро мусобақалашмоқда. Ҳар бир механизатор ўз зиммасига юксак шахсий мажбурият олиб ишламоқда. Мусобақадошлар бир-бирларининг ишларини тез-тез кўздан кечириб, ютуқларни ўрганадилар, камчиликларни бартараф этишга кўмаклашмоқдалар.

— Социалистик мусобақада ҳикмат кўп, — дейди Ибод Бахшуллаев бошлиқ комплекс механизациялашган 5-бригада механизатори Воҳид Ғаниев, — Бизда уч йилдирки, социалистик мусобақа яхши уюштирилаётир. Шу сабабли ҳосилдорлик йил сайин ошяпти. Чунончи, бултур ҳар гектар ердан 35 центнердан хирмон кўтардик. Бу йилги маррамиз — 40 центнердан ҳосил етиштиришдир.

Ҳа, механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасида кам меҳнат сарфлаб, кўпроқ маҳсулот етиштириш учун қизғин кураш боряпти. Озиқлантирилиб ва сифатли культивациядан чиқарилган ғўзалар тез ўсяпти, шоналар гулга айланяпти. Моҳир механизатор Воҳид Ғаниев колхознинг Хамро Солиев бошлиқ 20-бригада механизатори Исмоил Ширинов билан беллашиб, ҳар куни 7-8 гектар майдоннинг ғўзасига ишлов бермоқда. У мавсумда 800 гектар ердаги ниҳолларни культивация қилиш ва кузда ҳосилнинг ҳаммасини машинада териб олишга аҳд қилган. Шу мақсадда бригадага бириктирилган 42 гектар ердаги ғўзалар машина теримига мослаб парвариш қилиняпти.

Шунингдек, Омон Баротов бошлиқ бригада механизаторлари ҳам 82 гектар ерда ўсаётган «Тошкент-3» навли ғўза ниҳолларини юқори агротехника қоидалари асосида парвариш қилмоқдалар. Усмон Жумаев, Неъмат Маҳмудов ва Омон Баротовлар ўзаро мусобақалашиб ишлаб, экиннинг тез ва бақувват ўсишини таъминлашмоқда.

Сувчилар орасида ҳам социалистик мусобақа шу кун талаблари асосида уюштирилган. Мусобақада тажрибали сувчилардан Абдулла Эргашев ва Ҳафиз Жўраев олдинда бормоқда.

Хўжаликда социалистик мусобақа ҳар ойда якунланади. Илғорлар рағбатлантирилади. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти пешқадам механизаторларни мукофотлаш учун кўчма вимпеллар ва пул мукофоти жорий этган.

Ғўзанинг кўнгилдагидек ривожланишини таъминлаётган Ленин орденли Раҳмат Жўраев, Шарофат Ҳазратқулова, Тўра Саъдуллаев, Ҳайдар Собиров, Ғафур Расулов ўртоқлар етакчилик қилаётган бригада механизаторлари мусобақа ғолибларидир. Улар бир неча марта рағбатлантирилди.

Колхоз механизаторлари тўққизинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида бугун кечагидан, эртага бугунгидан унумлироқ ишлаб, она-Ватанга камида 5 минг 140 тонна «оқ олтин» армуғон этишга қарор қилганлар. Ана шу ҳосилнинг тенг ярми «зангори кема»лар ёрдамида терилади. Шунинг учун ғўзалар машинабоп қилиб ўстирилмоқда.

Ж. ЙЎЛДОШЕВ.

Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози Тинчлик бўлими пахтакорлари 555 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 41 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилишган. Ҳозир бўлим далаларида саккиз чопиқ трактори икки сменада унумли ишлатиляпти. 23 сувчи эса эгатларга жилдиратиб сув тараб, ғўзаларнинг чанқоғини бостиряпти. Суратда: илғор сувчи Эргаш Оллозов.

А. Тўраев фотоси.

ЎРИМ ПЕШҚАДАМЛАРИ

«Қувасой» совхозида ғалла ўрим-йиғими уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Комбайнчилар ҳамма майдонлардаги ғаллани узоғи билан 15 иш кунида ўриб, янчиш учун курашмоқдалар. Ғаллакорлар бу йил она-Ватанга 550 тонна юқори сифатли дон етказиб бериш, хўжаликнинг ички эҳтиёжи учун етарли миқдорда уруғлиқ жамғаришга аҳд қилганлар.

Донгдор комбайнчи Аҳмаджон Қамчинов ўримда пешқадамлик қиляпти. У кунлик графикни 170-180 процентга етказиб адо этяпти, бункердан фақат аъло нав дон тўкяпти. Шунингдек, А. Козимов, У. Юрсунов ва М. Абдураҳмоновлар ҳам ўримни тезкорлик билан ўтказишда фидойилик намуналарини кўрсатишяпти.

— Бу йил ғалла ўтган йилдагидан анча эрта пишиб-етилди, — дейди совхоз бош агрономи Т. Давлонов, — биз шунга яраша тараддуд кўриб қўйган эдик. Комбайнлар, юк машиналари, дон ташишга мослаштирилган тележкаларни барвақт шайладик. Ким қайси пайкалда ғалла ўриши олдиндан белгиланди. Донни хирмон жойлардан тезроқ давлат тайёрлов пунктларига жўнатиш режалари тузилди. Энг муҳими — ғаллакорларимизнинг эътибори ўримни қисқа фурсатда ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказишга қаратилди.

Бугун далаларимизда мўл ҳосилнинг тақдири ҳал қилиняпти. Ҳамманинг диққат марказида давлат буюртмаси — дон тайёрлаш плани ва социалистик мажбуриятни тезроқ адо этиш вазифаси турибди. Комбайнларни икки сменада ишлатяпмиз. Юк машиналари, тележкаларни комбайнларга бириктиб қўйдик. А. Шокиров, Э. Абдураҳимов каби транспорт ходимлари кунлик дон ташиш топшириғини 150 процентдан ошириб бажармоқдалар.

Ғалла нобудгарчилигига қарши кураш олиб боriляпти. Халқ контроли органларининг ходимлари, жамоатчилик вакиллари ўрим-йиғим ва давлатга дон топширишнинг бориши устидан мунтазам назорат олиб бормоқдалар. Ғаллакорларнинг унумли ишлашлари учун етарли маданий-маиший шароит яратиб берилди.

Дон — халқ бойлиги, унинг бир грамминин ҳам исроф қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Бутун куч ва резервларни ишга солиб, ўримни тезкорлик билан ўтказиш «Қувасой» совхози ғаллакорларининг жонажон ишига айланди.

И. БЕКМАМБЕТОВ,
штатсиз мухбир. Фарғона области.

ҲОСИЛ ПОСБОНЛАРИ

Ўзбекистон деҳқонларининг беш йилликнинг учинчи йилида мамлакатга 4 миллион 750 минг тонна пахта етказиб бериш борасидаги курашига Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ўсимликларни ҳимоя қилиш бўлими ходимлари ҳам қўшилдилар. Колхозлар ва совхозларнинг ғўза бир текис ўсаётган далаларида ҳозир энтомологларни, химизаторларни, бошқа мутахассисларни учратиш мумкин. Улар экинларнинг аҳволини синчиклаб текшириб чиқмоқдалар, тарқаш ёки юқиш эҳтимоли бўлган зараркунандалар ва ўсимликлар қасалликлари манбаларини аниқламоқдалар.

Дўстлик район ишлаб чиқариш отрядига посбонларнинг маълумоти келди. Мирзачўлдаги 14-совхоз пахта майдони участкаларидан бирида кўсак қурти борлиги аниқланди. Аппаратлар ва химикатлар билан қуролланган химизаторлар группаси бу ерга дарҳол жўнатилди. Улар совхоз ходимлари билан биргаликда иш кўриб, далани тезда тозалашди. Экиннинг ашаддий офати бўлган чигирткасимон ҳашаротни тугатиш учун қишлоқ хўжалик авиацияси самолётлари дарҳол ҳавога кўтарилди. Чунки бу зараркунанда қўшни хўжаликларининг пахтазорларига ҳам ўтиши мумкин эди. Химиявий булут ёрдами билан массив дарҳол зарарсизлантирилди.

Зараркунандаларга қарши курашувчи ходимларнинг қўлида кучли техника воситалари — икки мингтага яқин янги юксак самарали пуркагич-чанглагич аппаратлар бор. Бу механизмларни «Ташхимсельмаш» заводи тайёрлаб берган. Корхона яқинда химизаторларга шундай аппаратлардан тағин 770 тасини тайёрлаб берди. Олимлар ғўза зараркунандаларининг пайдо бўлишини прогноз қиладиган карталарни тайёрлаб бердилар. Бу эса экинларни ҳимоя қилиш тадбирларини ўз вақтида кўриш имконини беради.

(ЎзТАГ).

ҒАЛЛАКОРЛАР РАПОРТИ

Термиз райони ғаллакорлари украиналиқ ҳамкасбларининг ватанпарварлик чақириғига қўшилиб, ўрим-йиғимни тезлатдилар ва ғалла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажардилар. Давлат қабул пунктларига 3555 центнер биринчи сорт дон топширилди.

Планнинг бажарилишига Жданов номли, «Октябрь 40 йиллиги», «Намуна», «Қизил юлдуз» колхозлари ғаллакорлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Район ғаллакорлари мажбурият ҳисобига дон топширишни тезлатмоқдалар.

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йили социалистик мусобақасига актив қўшилган Олмалиқ химия заводининг аҳил коллективи ярим йиллик ишлаб чиқариш топшириқларини муддатидан илгари уддалаш арафасида турибдилар. Суратда: корхона экстракция цехининг илғор ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Анатолий Наговицин.

И. Глауберзон фотоси.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ИШ ТАЖРИБАСИДАН

ҚИШЛОҚДА ЗАМОНАВИЙ ШАҲАРЧАЛАР

Қишлоқ қурилиши — муҳим социал-сиёсий масала. Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни янада камайтириш, деҳқонларнинг шаҳар ишчисидек яшаши, меҳнат қилиши учун қулай шароитлар яратиш — улкан ютуқ. Бунинг учун олдин моддий ва маънавий замин тайёрланади.

— Қишлоқларимиз қиёфаси, деҳқоннинг турмуш шароити тубдан ўзгариб кетди, — деди Сирдарё район партия комитетининг биринчи секретари Муҳиддин Каримов район харитасидаги нуқта ва чизиқларни, эски хутор ва янги қишлоқларни кўрсатиб. — Областда пахтадан энг юқори ҳосил кўтаряпмиз. Чорвачилик ҳам рентабелли. Бошқа соҳалар — боғдорчилик, шоликорлик ҳам фойда келтиряпти. Қишлоқ аҳлининг моддий даражаси билан бирга билими, талаб ва эҳтиёжлари ҳам ўсди. Ота-боболаримиз «кўрпага қараб оёқ узатгин», «бошга пана бўлса, бас-да» деб қурган пахса уйлар, кўримсиз қишлоқлар ҳозирги тўқ, фаровон ҳаётимизнинг мазмунига тўғри келмай қолди. Бундан олти йил аввал районда хуторларни йўқотишга киришдик.

— Тўғри, — деди секретарнинг гапини маъқуллаб меҳнаткашлар депутатлари район совети ижроия комитетининг раиси Умар Хўжаев, — ўзгариш меҳнат шароитидагина юз бераётгани йўқ, деҳқоннинг турмуш тарзи, унинг интилишлари, орзу-истаклари ҳам ўсиб кетди. Колхозчининг уй жиҳозлари ҳам шаҳарликникидан фарқ қилмайди. Кечалари хонадонида телевизор зангори нур сочишини истайди, боласини мусиқа мактабида ўқитишни хоҳлайди. Эски хуторларда эса маблағ бўлгани билан шароит йўқ. Ҳаётнинг ўзи деҳқонлар турмуш шароитини бой мазмунига мутаносиблаштиришни тақозо этди.

Қишлоқларни қайта қуриш, хуторларни йўқотиш плани аввал район Советининг сессияларида бир неча марта муҳокама қилинди. Таклиф ва мулоҳазалар эшитилди. Деҳқон уйи, қишлоғи қандай бўлиши керак? Бу масала райком бюроси, партия йиғилишларида ҳам мунтазам кўриб чиқилди.

— Ҳозирги имкониятларимиз билан қишлоқни замонавий кичик шаҳарча типида қуриш унча мушкул эмас, — дейди «Ленинград» колхозининг раиси Қўзибоқар Синдоров. — Газ, водопровод, иссиқ сув, электр, маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналари бўлган замонавий қишлоқлар қурилаётгани маъқул. Бу деҳқоннинг, чорвадорнинг самарали меҳнат қилиши, гўзал ҳаёт кечириши, маданий дам олиши, болаларини тарбия қилишига имкон беради. Аммо мени қишлоқларимиз инкубатордан чиққан жўжадай бир-бирига ўхшаб қолаётгани ташвишлантиради. Ҳар бир одамнинг ўз қиёфаси бор, қишлоқлар ҳам бир-бирига ўхшамаса, ўзига хос кўринишда бўлса чиройли бўлармиди? Шунча маблағ сарфлаб қургандан кейин ҳамма томонини ўйлаш керак-да. Фақат яшашга қулай бўлиб қолмай, қишлоқнинг кўриниши ҳам одамга завқ берсин. Мирзачўлдаги янги совхозларнинг посёлкаларига борганда, у жойларни олдин кўргандай бўласан. Чунки кўча ва уйлар, лотоклар, ҳатто сув дўконларигача бир қолипда қурилган. Дарвозалари ҳам. Агар совхозларнинг номи ёзиб қўйилмаса, уларни бир-бирдан ажратолмайсиз. «Узгипросельстрой» институти «мендан кетгунча» қабилида тайёр лойиҳаларни юбораверmай, бу соҳада бош қотирса, шароитни ўрганса, деҳқонларнинг дилини тушунса, яхши бўларди.

Биз уйимиз, қишлоғимиз қандай бўлиши керак, деган масалани обдон муҳокама қилиб, таклиф, истакларни ўрганиб, деҳқонларимизнинг дидига, шароитига, миллий анъаналаримизга мос тушадиган қилиб бош план қабул қилдик. Об-ҳаво ҳам, халқ меъморчилиги усуллари ҳам касби-коримиз ҳам эътибордан четда қолмади. Шаҳарчамизда олти юздан ортиқ уй-жой, маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари қурилди. Юз эллик километрдан ортиқ йўл асфальтланди.

Тарқоқ қишлоқларни тугатиб, ўрнига замонавий шаҳарча бунёд этиш осон иш эмас. Қурбақа ҳам ўз кўлмагини мақтайди, деган мақол бор халқимизда. Ота-боболари киндик қони тўкилган, қанча ширин хотиралар билан боғлиқ бўлган уй-жойи кўримсиз, ноқулай бўлса ҳам, кўзига иссиқ кўринади. Колхозчини у ердан кўчириб чиқариш учун чиндан ҳам одамнинг ҳаваси келадиган, ҳамма шароитлари бор уй-жой бўлиши керак. Бу уйга кўчса ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан ютадиган бўлсин. Қураётган уйларимиз, қишлоғимиз деҳқонларимизга ёққанлиги учун колхоздаги 23 та хутордан 17 таси тугатилди. Деҳқонлар янги уйларга кўчиб ўтишди. Шаҳардагидек қулай, тоза сув, ваннали, чироқли уйларда яшашни ким хоҳламайди дейсиз. Комплекс шаҳарчаларнинг деҳқонга ҳам, хўжаликка ҳам фойдаси бор. Колхозчилар янги уйларда ҳузур-ҳаловатда яшашяпти. Эски қишлоқлар ҳисобига эса колхознинг экинзорлари юз гектардан ошиқроқ кенгайди.

Деҳқонларимиз майда қишлоқлардан янги шаҳарчага кўчиб келишгач, янада иноқ, ҳамжиҳат бўлишди. Борди-келди, бир-бирларига меҳр-оқибатлари янада кучайди. Бу ҳам колхоз учун катта давлат. Болаларнинг тарбиясига ҳам яхши. Ҳар бир оиланинг фарзанди бутун шаҳарчанинг кўз олдида. Унинг ҳар бир одимидан ҳамма хабардор.

Илгари бир бригададан иккинчисига бориш машаққат эди. Қингир-қийшиқ, лой, чангли йўллар. Транспорт йўқ. Шу сабабли деҳқонлар экинзорларига яқин жойларда капа қуриб ишлашган. Ҳозир ҳар бир хонадонда от-улов, мотоцикл, енгил машина бор. Колхознинг ўз автобуси бор. Шу сабабли биз ишлаб чиқариш зонасини уй-жой, идорадан алоҳида зонада қуряпмиз.

Колхоз раиси ҳам, Сирдарё область колхозлараро қурилиш трестининг бошлиғи, тажрибали инженер Б. Хўжақов ҳам қишлоқларга тайёрлаб юборилаётган лойиҳалардан на қурувчилар, на деҳқонлар мамнун бўлмаётганини айтишди.

Қурилишларнинг андозасини чизиб беришга мутасадди «Узгипросельстрой» институти бу уй-жойларимиз, шаҳарчаларимиз келаси авлодларга мерос бўлиб қолишини ўйлаб иш тутиши керак.

Райондаги «Правда» колхозида (правление раиси Ж. Маманов) ўтган бир йилнинг ўзида қурилишга етти юз минг сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. Уй-жойлар, Бахт уйи, маиший хизмат комбинати, комплекс фермалар қад кўтарди. Қозоқовул, Олғабос хуторларининг аҳолиси замонавий янги уйларга кўчиб ўтди. 15 гектар ер экинзорга қўшиб юборилди.

Меҳнаткашлар депутатлари Сирдарё район Совети ижроия комитети, унинг доимий комиссиялари, депутатлар доим халқ кўнглига қулоқ солиб юришади, доим сайловчилар орасида бўлишади. Аҳоли билан алоқани мустаҳкамлаб, ишда янги форма ва усулларни қидиради. Шу сабабли у катта ишларни қилди ва бундан ҳам катта ишларни қилишга қодир. Ижрокомнинг режаларига бир назар ташланг:

беш йилликда олтмиш минг квадрат-метр уй-жой қуриш, 14 клуб, 2 касалхона, 14 мактаб, 23 болалар комбинатини ишга тушириш;

31 километрга газ қувурлари ётқизиб, қарийб тўрт минг хонадонга «зангори олов» олиб кириш. 50 километр водопровод қувурлари ётқизиш. Бешта сув минораси ва бешта ҳаммом қуриш. Сирдарё бўйида мевазор боғлар, дам олиш уйлари барпо этиш... Шуларнинг ҳаммасига ижроком, депутатлар бош-қош бўлишлари керак. Депутатлар қишлоқ қурилиши масалалари билан шуғулланибгина қолмай, янги уйларни безаш, янгича тўйлар ўтказиш, Ўроқ ва Болға, Наврўз байрамлари ўтказиш ишларига ҳам жонкуярлик қилмоқдалар.

Хуллас, бирон соҳа йўқки, район Совети, депутатларимиз аралашмаётган бўлсин, — деди Умар Хўжаев. — Районда хутор системасини тугатишга 1966 йилда киришилган эди. Ўша пайтда 81 та тарқоқ қишлоқлар бор эди. Қисқа муддатда «Ленинград», «Правда» колхозлари, «Малик» совхозидаги ҳароб қишлоқлар ўрнида замонавий посёлкалар қад кўтарди. Район партия комитети, депутатлар, деҳқонлар билан маслаҳатлашиб, Ленин номли, Охунбобоев номли, «Правда», «Ўзбекистон» колхозларида, «Сирдарё» совхозида 2 тадан, Ильич номли, «Коммунизм» колхозларида биттадан, «Ленинград» колхозида учта, «Малик» совхозида бешта — ҳаммаси бўлиб район бўйича йигирма иккита посёлка қуришга қарор қилдик.

Қишлоқ қурувчилари катта ишларни қилмоқдалар. Табиийки, улар қийинчиликларга ҳам дуч келмоқдалар. Янги тузилаётган қурилиш-ремонт бригадаларининг аъзолари асосан кечаги деҳқонлардан иборат. Замонавий қишлоқ қурилишига канализация, газ, электрдан хабардор, лойиҳаларни уқа оладиган малакали қурувчилар керак. Колхозлараро қурилиш ташкилотларининг базаси мустаҳкам эмас, кран ва бошқа техника билан етарли таъминланмаган. Қурилиш материаллари етказиб беришда узилишга йўл қўйилмоқда.

... Катта Ўзбек тракти — кенг, равон йўл Сирдарё районининг ўртасидан ўтади. Ҳамма хўжаликларнинг йўллари унга туташ. Қайси биридан юрсангиз ҳам колхоз ёки совхознинг обод, кўркам посёлкасига кириб борасиз.

С. НУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

ЕР ТАРИХИ АЛИФБЕСИ

Фан ва техниканинг кундалик тараққиётида ва моддий бойликларни яратишда геологиянинг ҳам ўзига яраша ҳиссаси бор. Геология фани Ер тарихини ўрганишда, ундаги фойдали қазилмаларни излаб топишда зоология, ботаника, анатомия, физиология ва дарвинизм каби фан ютуқларига таянади. Булар ҳамкорлигида геология фани янгидан ривож топган тармоқ — Ер қатламларининг тарихий тараққиётини ўрганувчи стратиграфия ва палеонтология асосларидан ҳам кенг фойдаланади.

Палеонтология фани — Ер тарихини ўрганувчи фанлардан бири. У уч сўздан иборат: палео (қадимий, эски), онтос (яшовчи) ва логос (ўрганувчи фан). Бу фан, асосан, Ер пайдо бўлгандан буён мавжуд бўлган ҳайвон ва ўсимликлар ҳаётини текширади, бир-бирлари билан боғланишларини ўрганиб, бизни қуршаб турган муҳитни тўлароқ тушунишга ёрдам беради. Палеонтология муаммо ва қизиқарли масалаларни ҳал қилибгина қолмай, ер қатламларида пайдо бўлган нефть-газ, олтин, кўмир, оҳактош, турли гилларнинг ёши ва уларнинг тарқалиш қонуниятларини очиб беришда ҳам роли катта.

Кейинги тадқиқотлар ва ҳисоблашлар шуни кўрсатдики, қадимий ер қатламларидан бўлмиш кембрийгача тоғ жинслари ўз ичида дунёдаги 70 процент темир маъданини, 63 процент марганецни, 93 процент кобальтни, 66 процент уранни ва салмоқли даражада олтин, мис, фосфор ва бошқа фойдали қазилмаларни сақлар экан. Шундай экан, уларнинг Ернинг қандай қатламлари билан боғлиқлигини аниқлаш зарур. Бу зарур ва масъул ишларда ана шу қатламлардаги тошқотган ўсимлик ва ҳайвон қолдиқларини ўрганиш катта фойда келтиради.

Геологиянинг асосий тармоғи палеонтология фани негизларини студент ўзлаштиришида ёрдам берадиган китоб — **«Умуртқасиз ҳайвонлар палеонтологияси»** ўқув қўлланмаси ТошДУ профессори С. Х. Миркамолова томонидан рус тилида ёзилиб, яқинда босмадан чиқди. Бу китоб олий ўқув юртларининг геология факультетлари талабалари учун дарслик сифатида Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги томонидан тасдиқланган.

Дарсликнинг кириш қисмида муаллиф палеонтология фанининг вазифаси, унинг текшириш йўллари ва бошқа масалаларга батафсил тўхталади.

Палеонтология фанининг ўзига яқин фан тармоқлари (биостратиграфия палеоэкология, палеогеография ва бошқалар) билан алоқаси, унинг илмий ва амалий аҳамияти дарсликда қисқача очиб берилган. Палеонтология фанини органик дунё тарихий тараққиёти билан узвий боғлиқлиги (яъни тирик мавжудотларни оддийсидан — мураккабига, қуйисидан олийсига ўтиш жараёни, турларга ажратишни белгилаши) ёрқин мисолларда талқин этилган.

Палеонтология фанининг ҳозирги ривожига назар солар эканмиз, С. Миркамолова ўз дарслигида бу фанни бир томондан биологияга, иккинчи томондан геологияга яқинлигини кўрсатиб ўтади. Биология нуқтаи назаридан қарасак, палеонтология унинг бир қисми сифатида зоология, эмбриология, чоғиштирма анатомия ва экологиялар билан узвий алоқададир.

Палеонтология фани ва палеонтолог ҳайвонот дунёсини, уни ўраб турган муҳитни ва уларни бир-бирларига таъсирини ўрганмасдан иложи йўқ. Бу ўз навбатида қадимги даврлардаги ҳайвонлар қай шароитда ва қандай яшаганликларини аниқлашга олиб келади.

Маълумки, тирик мавжудотлар номлари халқаро қонунга кўра лотин алифбесида ёзилиши керак. Университет талабалари учун бир мунча енгиллик яратиш мақсадида муаллиф лотин ҳарфларини ва айрим сўзларнинг ёзилиши ва талаффузини қўлланмада келтирган. Бу эса китобнинг қимматини янада оширган.

Дарсликнинг система қисмида ўн бир типга бўлинган умуртқасизлар дунёси тартиб билан келтирилган. Ҳар бир типда класс, отряд, оила ва турлар ажратилган. Ажратилган ҳар бир бирлик учун унинг таърифи (характеристикаси) таркиби, ёши, экологияси ва қаерларда учраши келтирилган.

Умуртқасизлар учун келтирилган тартиб (систематика) тошқотган организмлар қолдиқларининг ташқи ва ички тузилишларини ўргангандан сўнг уларнинг ҳайвонот дунёсида тутган ўрнини аниқлашга хизмат қилади.

Дарсликда терминлар луғати билан биргаликда хотима ҳам берилган. Луғатнинг келтирилиши палеонтологияга оид мураккаб тушунчаларнинг моҳиятини англаб олишда талабаларга жуда катта ёрдам беради.

Дарслик жуда кўп сонли, аммо керакли расмлар, схемалар, жадваллар билан безатилганки, бу ўқувчига қўл келиши билан бир қаторда, материални ўзлаштиришда «кўп эшитгандан кўра бир кўрган яхши» ҳақлида фойдалидир.

Қўлланма айрим камчиликлардан ҳам холи эмас. Масалан, ҳар бир оиладаги турлар рўйхатида негадир фақат айримларигина келтирилган, холос. Ваҳолонки, ҳамма турлар баравар ҳуқуққа эгадирлар. Бундан ташқари дарсликда айрим имловий хатолар ва сифатсиз расмлар бор. Ҳар бир тип турлари қаерда, қандай ҳолда ва қайси тоғ жинсларида учраши республикамиз мисолида, умуман тилга олинмайди.

Бизнингча, китобнинг асосий камчиликларидан бири тошқотган материалларни йиғиш ва уларни ўрганиш йўллари берилмаганлигидадир. Агар тошқотган ҳайвон ва ўсимлик қолдиқларини дала шароитида йиғишга доир қисқача маълумот берилганда, китобга бўлган қизиқиш яна ҳам ортган бўлур эди.

М. ЗОКИРОВ,
геология-минералогия фанлари доктори.

Н. ЭШНАЗАРОВ,
геология-минералогия фанлари кандидати.

БУРИЛИШ БЎЛСА, АЖАБМАС

ФУТБОЛ

Узоқ давом этган сафар ўйинларидан кейин «Пахтакор» футболчилари яна ўз майдонига тушишди. Мухлислар ўйинни муштоқлик билан кузатишди. Кейинги турларда кетма-кет мағлубиятга учраган пахтакорчиларнинг ғалаба қилишидан умид йўқдек эди. Ишқибозлар икки қўшни республика — Қозоғистон ва Ўзбекистон командаларининг учрашуви ҳар вақт қизғин ва ҳаяжонли бўлиб келгани учун ҳам эътибор билан кузатиб турдилар.

Сирасини айтганда, ўйин бошиданоқ пахтакорчиларни таниш қийин бўлди. Уйинчиларимиз дастлабки минутларданоқ ҳужумга зўр беришди. Улар майдон эгаларига хос ўйин кўрсатиб, ҳисобни биринчи бўлиб очишга эришдилар. Тўртинчи минутда В. Фёдоров меҳмонлар ҳимоячисининг хатосидан фойдаланиб дарвозани аниқ нишонга олди: ҳисоб — 1:0. Ташаббусни бой бермаган футболчиларимиз қайратчиларнинг қарши ҳужумини ўз вақтида даф этиб, уюшқоқлик намуналарини кўрсатдилар. Лекин олмаоталиклар ҳам бўш келишмади. Орадан яна 13 минут ўтгач Н. Осяни зарбидан таблода рақамлар ўзгарди — 1:1. 35-минутда эса меҳмонлар хатоси жарима билан «жазоланди». Бу тўпни М. Ан чаққонлик билан Н. Голиковга оширди. У эса дарвозани аниқ нишонга олди.

Танаффусдан кейин Абдураимов бошчилигида бошланган ҳужум қайратчиларни таҳликага солиб ёзди. Учрашувнинг 51-минутида ўз маҳоратини ишга солган пахтакорчилар капитани меҳмонлар мудофаасини ёриб ўтиш имкониятини ятратди. Стадион узра яна олқишлар янгради. Ҳисоб 3:1. Учрашувдаги охирги тўпни М. Ан киритди.

Хуллас, пахтакорчиларнинг бу галги ўйинлари кўнгилдагидек бўлди. Уйинчиларимизнинг ҳаттиҳаракатларида, бир-бирларини тушунган ҳолда уюшқоқлик билан тўп оширишларида кўзга яққол ташланувчи ўзгариш сезилиб турди. Энди мағлубиятлар «оламига» кириб қолган пахтакорчилар характерида кескин бурилиш юз берган бўлса, ажаб эмас.

Навбатдаги тур учрашувларининг учтасида ҳисоблар 11 метрлик жарима тўплардан кейин ойдинлашди. «Заря» — «Зенит» учрашувида ҳисоб очилмай, кейин 2:4 қайд қилинган бўлса, «Днепр» — «Карпат» ўйини 1:1 билан тугади. Жарима тўпларини аниқ нишонга олган днепрчилар 4:3 ҳисобида ғалаба қилдилар. Минсклик ва киевлик динамочилар учрашувида ҳам асосий вақт 0:0 билан тугади. Бу учрашувда киевликлар кўзда тутилган 5 та тўпни дарвозага йўллаб, тўртта ўтказиб юбордилар. Қолган ўйинлар: «Динамо» (М) — ЦСКА — 3:0, «Шахтёр» — «Динамо» (Тб) — 1:1, СКА — «Арарат» — 0:2. «Торпедо» — «Спартак» — 2:0. Араратчилар ҳозир 16 очко билан ягона пешқадам бўлиб туришибди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — **Дактари** (бадиий фильмнинг 16-серияси). 13.30 — Моҳир қўллар. 14.00 — **Уртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШда бўлишига доир. Уртоқ Л. И. Брежневнинг Францияга визити.** 15.00 — Шахмат мактаби. 17.45 — Янгиликлар. 17.50 — Мультфильмлар. 18.25 — Ҳужжатли фильм. 19.20 — Биробиджан — саноат шаҳри. 19.45 — **Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 21.00 — «ВАҚТ». **Уртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШда бўлишига доир. Уртоқ Л. И. Брежневнинг Францияга визити.** 22.00 — **Футбол:** «ШАХТЕР» — «ЗАРЯ». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Қўғирчоқ фильм. 11.20 — **Ғалати гаров** (бадиий фильм). 18.35 — Кинофильм. 19.00 — Очиқ эшиклар куни. 19.30 — **Футбол:** «ПАХТАКОР» — ЦСКА. 21.15 — Ахборот. 21.35 — Ўн минут музика. 21.45 — Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили. 22.15 — «ЧАШМА» (такрорий кўрсатув). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/IV да **Чио-Чио-Сан.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Хонимлар ва жаноблар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА», «МОСКВА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 4, кеч соат 6, 9.45 минутда).

Испан қизлари Парижда — «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 3, 5, кеч соат 7, 8.45 минутда).

Эчки шоҳи — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Урнини топган киши — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

19лар Комитети — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Учар йигит (ўзбек тилида) — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Қора синглим учун оқ гуллар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Қонун қонунлигича — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30, кеч соат 8.30 минутда).

Муваффақият сири — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2, кеч соат 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Испан қизлари Парижда — «ФЕСТИВАЛЬ».

Хонимлар ва жаноблар — «ХИВА».

Катта сайр — ТЕЛЬМАН номли.

19лар Комитети — КИРОВ номли.

АХБОРОТ

ФАРҒОНА

МУЗДЕК ИЧИМЛИКЛАР

Ленинград райони марказида мороженое ва муздек ичимликлар ишлаб чиқарадиган янги цех ишга туширилди. Район матлубот жамиятига қарашли бу цех замонавий технология мосламалари билан жиҳозланган. Цехнинг дастлабки маҳсулоти олма ва олча сувидан ишланган 50 минг бутилка ичимликлар бўлди. Муздек сувлар область қишлоқ магазинларига жўнатилди. Мороженое ишлаб чиқариш йўлга қўйилган бўлимда ҳар куни 400 килограммга яқин қадоқланган ҳар хил «тафт босди»лар махсус машиналарда савдога чиқарилмоқда.

МЕВАЛАР «ПАРВОЗИ»

Шаҳар аэропорти шу кунларда гавжум. Бу ерда республикамиз, қолаверса мамлакатимизнинг турли шаҳарларига «ошиқаётган» қатор юк самолётлари саф тортиб турибди. Қанотли транспортларга гўзал Фарғонанинг боғларида, сабзавот майдонларида етиштирилган маҳсулотлар жойланмоқда. Олма, ўрик, бодринг, карам, сабзи, пиёз ортилган самолётлар деярли ҳар куни Магадан, Камчатка, Сахалин, Чукотка шаҳарларига учмоқда. Фарғона, Олтиариқ район матлубот жамияти кооператорлари ўтган 15 кун мобайнида мамлакатимизнинг Шимолига қарийб 100 тонна карам, 70 тоннадан кўпроқ бодринг жўнатишди. Яқинда юк самолётлари 400 тонна ўрик билан Москва ва Камчатка томон йўл олди. Фарғоналиклар июнь ойининг охиригача Шимолий районларга самолётларга юкланган 300 тоннадан ортиқ сабзавот ва меваларни «парвоз» эттиришмоқчи.

К. ВИННИК.

АНЪАНАВИЙ КИНОФЕСТИВАЛЬ

Шаҳар экранларида кеча сешанбадан бошлаб республика анъанавий III-кинофестивали бошланди. Бу сафар ҳужжатли-хроникал ва илмий оммабоп, Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ўзбекфильм» ҳамда «Ўзбектелефильм» студиясида яратилган бир қатор қисқа ва тўла метражли фильмларни намойиш қилиш мўлжалланган. Галдаги фестивалда жумладан ҳужжатли ва хроникал илмий оммабоп фильмлар киностудиясида яратилган «Л. И. Брежнев — Тошкентда», «Санъатга бағишланган умр» фильмлари, таниқли ўзбек рақкосаси, СССР халқ артисткаси Мукаррама Турғунбоева ижоди ва ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи картина, СССР халқ рассоми Урол Тансиқбоев ижодий лабораториясидан ҳикоя қилувчи ленталар мухлислар эътиборига ҳавола қилинади. Режиссёр М. Қаюмовнинг «Бангладеш» номли тўла метражли рангли фильми ёш халқ республикаси ҳақида қизиқарли маълумотлар берса, «Ўзбекфильм»да ишлаб чиқарилган «Қиш эртаги», «Қани сеҳргар» каби қўғирчоқ фильмлардан кичкинтойлар мамнун бўлишади. Булардан ташқари «Наштар» сатирик журналининг янги номерлари, «Ўзбектелефильм»да суратга олинган «Ўзбекистон», «Шашмақом» сингари фильмлар кўрсатилади. Кинофестивалга бу сафар Қозоғистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон ва РСФСР республикаларидан меҳмонлар ташриф буюришган.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ.

ОРОЛ ОРОМГОҲЛАРИ

Амударёнинг қуйи этаклари, Орол денгизининг жанубий қирғоқлари йил сайин маданий ҳордиқ чиқарадиган оромгоҳларга айланиб боряпти. Қорақалпоғистонда ана шу жойларнинг обод ва кўркам бўлиши учун кўп эътибор берилмоқда. Жанубий Оролда 3 йилдан бери дам олиш уйи ишлаб турибди. Бу ерда дам олаётганлар ўзларига кўрсатилаётган маданий хизматдан, яратилаётган қулайликлардан мамнун. Теплоходларда, тез сузар катерларда Орол бўйлаб саёҳатга олиб чиқиляпти. Дам олувчилар ҳамда спортчилар ўртасида сузиш бўйича мусобақалар уюштириб турилади. Яқин кунлардан бошлаб бу ерда бир йўла 200 кишини ҳордиқ чиқариши йўлга қўйилади.

Кўпчиликка ёқиб қолган денгиз бўйидаги бу оромгоҳ яқинида 320 болани бағрига оладиган пионерлар лагери қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Қурилиш объекти фойдаланишга топширилгач, фақат қорақалпоғистонлик болаларгина эмас, Ўзбекистоннинг бошқа областларидан меҳмон бўлиб келганларнинг ҳам дам олиши учун имконият яратилади.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

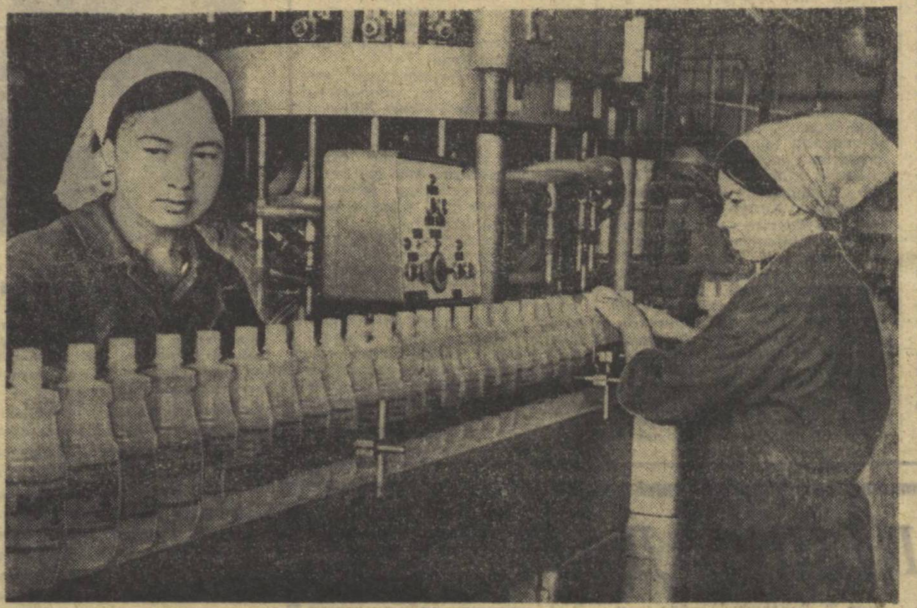

Олмалиқ маиший химия заводи республикамизда ягона корхонадир. Завод коллективи аҳоли учун кўплаб рўзғор буюмлари ишлаб чиқаряпти. Суратда: заводнинг илғор ишчилари Муҳаббат Усарова ва Гуля Галиулиналар автоматлаштирилган дастгоҳлар ёнида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

„СИЧҚОННИНГ ЎЛГИСИ КЕЛСА“...

ФЕЛЬЕТОН

Қилдан қийиқ ахтариб, туппа-тузук ишдан ҳам ишкал чиқарадиган одамлар бўлар экан. Ишим яхши, топар-тутарим жойида эди. Бир пасткаш сабаб бўлди-ю, текин пулнинг қулоғи бекилиб қолди. Шундан бери баъзи одамларнинг одамни кўролмаслиги, нонисофлигидан ғазабим келади.

Узи нима гап дейсизми? Ана кўрдингизми, азбаройи аччиғим келганидан бўлган воқеани ҳам сизларга тушунтирмабман. Нима бўлса ҳам ғаламисликдан бўляпти, бўлмаса иссиқ ўрнимда безовта бўлиб, шунчалик маломатларга қолмасдим.

Бошимга бахт қуши қўниб, Балиқчи район матлубот жамиятига қарашли 3-нонвойхонага мудир бўлиб қолдим. Бинойидай нонвойхона. Ун десанг унда, нон десанг нонда, шогирдлар нима десанг қўлларини кўксиларига қўйиб, бажонидил ижро этиб туришибди. Иссиққина оби ноннинг харидоргирлигини айтмайсизми. Кимсан, ўртоқ Холматов бўлиб қолдим. Ким тўйга, ким меҳмон кутарга нон сўрайди.

Ана шундай кайфият чоғ бўлиб юрган кезларда мудирларга хос салобат ва жиддийлик билан ўйлаб кетдим. Битта ноннинг баҳоси 11 тийин. Агар устига озгина нарх қўйсам нима бўлар экан? Олайлик, 11 тийин эмас 16 тийин бўлса. Беш тийин кимни ўлдирибди. Шу фикрни топганимдан хурсанд бўлиб кетдим. Эртасига ишга келдим-у, шартта нарх ёзилган ёрлиқни олиб, ўзгартириб қўйдим. Беш қўл баравар эмас. Баъзи мижғов кишилар бурчак-бурчакда майда гапларга зўр беришди. Мудирга жавоб топиш чўтми. «Э ака, бу ноннинг уни ҳам, сифати ҳам ўзгача», деб туравердим. Нима қилишарди. Олаверишди.

Ҳамма гап савдода экан, кўп ўтмай томa-тома кўл бўлур деган гапнинг маъносини тушундим-қўйдим. Қўл-қўлга тегмай нон сотаверганимгдан кейин тийин-тийинга уришиб барака кираверар экан. Пичоқ ҳам, чўмич ҳам мой устида бўлиб қолди.

Яна ўйлаб кетдим. Мудир деган доим изланиши, янгиликлар ўйлаб топиши керак. Нима қилсам экан? Маҳсулотимиз бор-йўғи битта. У ҳам бўлса нон. Шу куйи бир-икки кун қаттиқ фикрладим. Изланганга толе ёр экан. Учинчи куни ярқ этиб ҳаёлимга бир фикр келиб қолди. Эрта билан нонвойхонага шиддат билан кириб келдим-да, шогирдларни чақирдим. Ҳамир қоришаётган экан. Шошганларидан қўлларининг ҳамирини ювмаёқ қаршимда ҳозиру нозир бўлишди.

— Зуваланн ихчамроқ олинглар. Оби ноннинг бир тишлам кўпи-ю, бир тишлам ками. Қайтага ихчамроқ бўлса, тандирга кўп кетади, қип-қизариб, ширмой нондек бўлиб пишади.

Шунда кимдир шак келтиргандек бўлди:

— Хўжайин, яна одамлар...

— Бу ерда хўжайин ким, менми, одамларми?

Ҳаммаёқ сув қуйгандек жимжит бўлиб қолди. Важоҳатимдан ҳушлари учган шогирдлар илгаригидан ҳам жадалроқ ишлаб кетишди.

Қарабсизки, ҳар бир оби ноннинг зуваласи 400 граммдан 300 граммга тушиб қолди. Нархи эса эски ҳаммом, эски тос. Бир пастда ҳар учта нон тўрттаданга айланди-қолди.

Йигит кишининг ошиғи олчи турса, мана шунақа бўларкан. Оби ноннинг бўйидан ҳам, энидан ҳам қолиб турибди. Бошқа ойларни қўятуринг. Фақат шу йил март ойининг ўзида ҳар донa нондан 5 тийиндан йиғилиб кармонимизга 450 сўм жарақлаб тушди. Устига-устак, сотган маҳсулотимиз ҳисобидан 2200 та нон чиқадиган унни тежаб қолибмиз. Уни ҳам пулга чақсангиз, қанча бўлишини ҳисоблаб олаверинг.

Шундай қилиб, айтганимиз айтган, деганимиз деган бўлиб қолди. Ови бароридан келган овчидек хурсанд бўлиб юрганимизда ҳалиги айтган пасткашга рўпара келиб қолсак бўладими? Пасткаш бўлганда ҳам унча-мунча эмас, пасткашларга дарс берадигани экан. Келиб нон сўради. Олдига қўйдим. Қип-қизил бўрсилдоқ нонлар.

— Нонингизни чўғи паст, нархи эса баланд кўринади, — деб қолди.

— Кўпчиликнинг бозори ака. Ёқса ана, ёқмаса навбатдагилар олишсин, — девордим нонни суриб.

— Адашманг, оғайни, бу бозор эмас, ҳукуматнинг нонвойхонаси. Нима ўзлари хон, кўланкалари майдон бўлиб кетганми?!

Хуллас, айтишиб қолдик. Бирни у айтди, бирни мен. У-буни суриштирган бўлди. Биз ҳам паст келадиганлардан эмасмиз. «Бошни кўп қотирма, қўлинг етган жойга бориб арз қилавермайсанми» деб чиқариб юбордим.

Шундан бери тинчлик йўқ. Устимдан арзнома битиб, кўп жойларга борганмиш. Бир-икки текширгани ҳам келиб-кетишди. Одамларнинг тоифаси ҳам ҳар хил бўлар эканда. Мана шу бир пақирлик иш учун ота гўри қозихона қилиб чопиб юрганларга ҳайронман.

Э, нима бўларди дейсиз. Бузоқнинг югургани сомонхонагача. Пиңагимни бузаётганим йўқ. Фақат ортиқча оворагарчилика-ю, фойданинг уйига ўт кетиб, чўнтагим дурустроқ пул кўрмаётганига ачинаман. Бўлмаса, менга нима. Сичқоннинг ўлгиси келса мушук билан ўйнашади. Ҳали бир танобини тортиб қўяйки, у саёқнинг. Энди мендан кўрсин. Бош эгиб, таъзиму тавозе билан олдимга келмагунча қўймайман. Икки орада ташкилотма-ташкилот санқиб вақт ўтказгани-ю, автобусу таксиларга пул сарфлаб кўчама-кўча чопгани қолади.

Нонвойхона мудири В. Холматовнинг кундалигини оққа кўчирувчи
С. МУҲИДДИНОВ.

ҲАР ҚЎҒРИДА

ҲАЙВОНЛАР — КУЙ ШАЙДОСИ

Жониворларнинг музикага бефарқ қарамаслигига кўпгина далиллар бор. Шулардан иккитасини келтирамиз.

Тўрт оёқлилар ичида айниқса отлар музикага жуда иштиёқманд экан. Ёшлигида Байкал кўлидаги Ольхон оролида врач бўлиб ишлаган медицина профессори Ф. Ф. Тализин шундай ҳикоя қилади.

Кунлардан бирида у бир неча километр наридаги беморни ошиғич суратда бориб кўриши керак эди. Аммо ўша вақтда унинг ихтиёрида фақат битта от бўлиб, у ҳам ғалати бир хусусиятга эга экан. Хўжайини бу жониворни шунга ўргатибдики, биров ашула айтиб турса, от куйига жўр бўлиб йўрғалар, куй тинса, от ҳам таққа тўхтаркан. Тализин эгарга миниб, жиловни тортди, лекин от қимир этмади. Отнинг қилиғини билган Тализин оҳиста ҳиргойи қилди. Аммо от ҳамон жилмасди. Шундан кейин врач овози борича куйлаган эди, от йўртганча олға кетди.

Музикага товуқлар ҳам ишқибоз экан. Куй товуқларга шу қадар ёқарканки, агар радио орқали мунтазам куй эшитилиб турса, бу паррандалар одатдагидан кўп тухум қиларкан. Бир инглиз фермери товуқларининг катагига эски радиоприёмник киритиб қўйди. Товуқлар радиоприёмникка, тўғрироғи, у орқали эшиттириладиган музикага шу қадар ўрганиб қолишибдики, фермер радиоприёмникни ташқарига олиб чиққанда, товуқларнинг тухум қилиши кескин суратда пасайиб кетибди.

ПИНГВИНЛАР СИРИ

Олимлар Антарктидада яшовчи пингвинларни узоқ йиллар мобайнида ўрганиб, бу жониворлар жуда ғалати бир қобилиятга эга эканлигини аниқлашди. Чунончи, улар эҳтиёжига қараб таналарининг томирларини кенгайтира ва торайтира олар, шу йўл билан аъзоларига қонни керакли миқдорда юборар экан. Бу ажойиб ҳодисани ўрганган олимларнинг фикрича, кишилар Жанубий қутб жониворларидаги ана шу қобилият сирини очсалар, бу нарса инсонлардаги баъзи бир юрак-томир касалликларини ўрганишга катта ёрдам берган булур эди.

АВСТРАЛИЯНИНГ ТУБЖОЙ АҲОЛИСИ КИМЛАР?

География дарсликларида Австралия қитъаси XVII аср бошида кашф қилинганлиги айтилган. Бундан чиқадики, ўшанга қадар австралияликлар ташқи олам билан мутлақо алоқа боғламаган экан-да?

Лекин яқинда ҳинд олимлари бунга тамомила зид фикрни ўртага ташлашди. Уларнинг фаразига кўра Австралиянинг тубжой аҳолиси у ерга, аслида, Ҳиндистон ярим оролининг марказидан кўчиб борган экан.

Этнографлар Ражастондаги кичикроқ бир қабиланинг турмуши ва урф-одатларини Австралия тубжой аҳолисига қиёсан синчиклаб ўргандилар ва мазкур элатлар ўртасида ҳайрон қоларли даражада ўхшашлик борлигига ишонч ҳосил қилдилар. Бу икки элатнинг уй-рўзғор буюмлари, ов қуроллари, идиш-товоқлари ҳам бир хил бўлиб чиққан. Шунингдек, тилларида айрим муштараклиқлар мавжудлиги аниқланган.

ЎЗБЕКИСТОН СИЛ КАСАЛЛИКЛАРИ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

бўлим бошлиқлари — ташкилий-методика, фтизиоурология ва гинекология (медицина фанлари докторлари, кандидатлари);

бўлимлар катта илмий ходимлари — ташкилий-методика, рентгенология, Наманагандаги группа (медицина фанлари докторлари, кандидатлари);

лабораториялар кичик илмий ходимлари — микробиология (2), биохимия, бронхология группаси, хирургия, ташкилий-методика бўлимлари медицина ахбороти бўлими.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: 700086; Тошкент шаҳар, Мажлисий кўчаси, 1-уй.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ МИКРОБИОЛОГИЯ БЎЛИМИ

қуйидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ўсимликларнинг экологик физиологияси лабораторияси бўйича — кичик илмий ходим (энг қуйи ўсимликлар физиологияси мутахассислиги бўйича);

сув ўсимликлари лабораторияси бўйича — кичик илмий ходим (ботаника мутахассислиги бўйича).

Конкурс муддати 1 июлгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-143, Академия шаҳарчаси.

29, 30 июнда
НАМАНГАН ШАҲРИДА
1973 йилги Ўзбекистон пул-буюм лотереясининг учинчи чиқарилиши бўйича

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ УТКАЗИЛАДИ

Тираж эрталаб соат 10 да бошланади.

Кириш бепул.

ЁШЛАР ИЖОДИДАН

КАМАЛАК

Осмон боғлаб олиб камар
белига,
Қулини кўксига қўйиб боқади.
Боқади дунёнинг ҳар бир
элига,
Интизор боқади, тўйиб боқади.
Камари олтиндан, етти хил
рангда,
Етмиш хил товланар,
ранглар қоришиқ,
Таърифи етти минг дилбар
оҳангда,
Шаънига тўқилар етмиш минг
қўшиқ.
Кўм-кўк майсаларга бахш этар
ҳузур
Утлоққа чопади қўю-қўзилар.
Ота табиатга айтиб ташаккур,
Чўпон ҳузурида қимиз сузилар.
Бинафша лабида марварид
шабнам,
Лола япроғида ёмғир томчиси.
Тонг чоғи юзини ювган бу олам,
Ерни савалади осмон қамчиси.
Энди-чи, бошимда гўзал
камалак,
Завқ билан боққан чоқ кўз
қамашади.
Осмон-келин уйи, ёзган чўғ
палак,
Кўк узра оҳанглар ранг
талашади.
Сокинки табиат, бу
сокинликни —
Барча оламларга улашгим
келур.
Тиниқки табиат, бу тиниқликни
Барча одамларга улашгим
келур.
Осмоннинг белида камалак-
камар!

ТУЛҚИН.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

30 ЙИЛДАН КЕЙИН

1942 йилнинг ёзида саккизинчи сапёрлар армиясининг махсус авторота командири Вацлав Кун Сталинград остонасида оғир яраланган ва ҳушидан кетган. Вацлав Кун кўзини очса, госпиталда ётибди. Бошидан йигирмага яқин темир парчалари олиб ташланганидан огоҳ бўлади. Шунда у:

— Менинг ҳаётимни сақлаб қолган врач ким? — деб сўрайди.

— Жарроҳ Анатолий Михайлович Никандров, — жавоб беришди ҳамширалар.

Орадан 30 йил вақт ўтди. Вацлов Куннинг даҳани шишиб, қизариб, уни безовта қила бошлади. Текширувлар натижасида даҳанда яна бир темир парчасининг борлиги аниқланди. Операция ҳам қилинди, осколка олиб ташланди. Вацлов Кун сўради:

— Мени ким операция қилди?

— Жарроҳ, доцент Анатолий Михайлович Никандров, — бир оғиздан жавоб беришди ҳамширалар.

Шундай қилиб, Сталинград ҳимоячилари 30 йилдан сўнг яна бир бор ва яна ўша — Томск медицина институтида учрашиб қолишди.

АНЗУР

Бойботоғ ўрмон хўжалигининг ходимлари саримсоқ пиёзнинг шериги, тоғда ўсадиган ёввойи пиёз — анзур тайёрлаш мажбуриятини бажардилар. 20 тонна анзур пиёзи йиғиштириб олинди. Бойсун ўрмончилари бу йил ваъда қилинган 15 тонна ўрнига тоғларда 25 тонна анзур пиёзи тайёрладилар. Қамаши, Узун, Зомин ўрмон хўжаликларининг ходимлари ҳам тоғ пиёзи тўплашни давом эттирмоқдалар. Анзур пиёзи ўрмон хазиналаридан Самарқанд ва Шаҳрисабз консерва заводларига олиб келиб экспортланади.

Консерва қилинган анзур пиёзи харидоргирдир. Республика ўрмончилари буни ҳисобга олиб, бу йил анзур пиёзини бултургига нисбатан учдан бир ҳисса кўп тайёрлашга қарор қилдилар. (ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЯНГИЙЎЛ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

Горная кўчасидаги хонадонларни газлаштириш, сув билан нормал таъминлаш, кўчани ёритишни яхшилаш ва асфальтлаш масаласи Ш. Мунавваров редакцияга ёзган ва текшириш ҳамда чора кўриш учун шаҳар ижрокомига юборилган хатда тўғри кўтарилган.

Хонадонларни газлаштириш мақсадида «Узгипрогаз» лойиҳалаш институтига лойиҳа тайёрлаш юзасидан буюртма берилди. Чехов ва Мельничний кўчаларидаги водопровод тармоғини реконструкциялаш мўлжалланяпти. Бу иш амалга оширилгач, Горная кўчасидаги водопровод тармоғида ҳам босим кучайиб, сув таъминоти яхшиланади.

Кўчадаги электр чироқлари бу йил янгиланади. Кўчага шағал тўкиш назарда тутилмоқда.

ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

Ҳақиқатда газ қувурлари кўмиш ва водопровод тармоғи ўтказиш мақсадида Киров кўчасида 1971 йили чуқурлар қазилган эди. Шундан кейин кўча ремонт қилингани йўқ. Бу ҳол қатновни қийинлаштираётгани ва аҳолининг норозилигига сабаб бўлаётгани редакция орқали олинган хатда тўғри кўрсатилган.

Ҳозир кўчани қайта тиклаш чоралари кўриляпти. Бу иш йилнинг охиригача тугалланади.

КАЛИНИН РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

Меҳнаткашлар редакцияга ёзган хат юзасидан текшириш ўтказилди. Ундаги факт тасдиқланди. «Назарбек» совхозининг қишлоқлари водопроводлаштирилмагани тўғри. Ҳозир Оржоникидзе ва Калинин районларининг хўжаликларини водопровод суви билан таъминлаш мақсадида водопровод тармоғи қурилиши давом этмоқда. У келгуси йили тугалланади.

Район ижроия комитети водопровод тармоғи қурилиши устидан қаттиқ контрол олиб боряпти. Ҳали водопровод тармоғи бормаган қишлоқларнинг аҳолисини ичимлик сув билан таъминлаш чораларини кўрмоқда. «Назарбек» совхози аҳолисини эса ташиб келтирилган водопровод суви билан таминлаш масаласи имкони борича ҳал қилинди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✦ ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 ва 330258 гача.

№ — 149. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 02555.